17 İLKTEŞRİN 1939
SALI
İkinci Yıl - No. 525

Yeni Sabah

GÜNLÜK SİYASİ HALK GAZETESİ

İdare Yeri
Nuruosmaniye No. 84 İstanbul
Telgraf: YENİ SABAH İstanbul
Telefon: 20795
Her Yerde 5 Kuruş

Kafkasyada Sovyet Tahşidatı Yalandır

Rus Ajansı Bu Haberin Tahrik Maksadile Tertib Edildiğini Ve Gareze Müstenid Olduğunu Resmen Bildiriyor

Alman Tayyareleri İngiltereye İlk Akınlarını Yaptılar

Bazı Gemiler Hasara Uğradı

Alman Taarruzu Hazırlanıyor

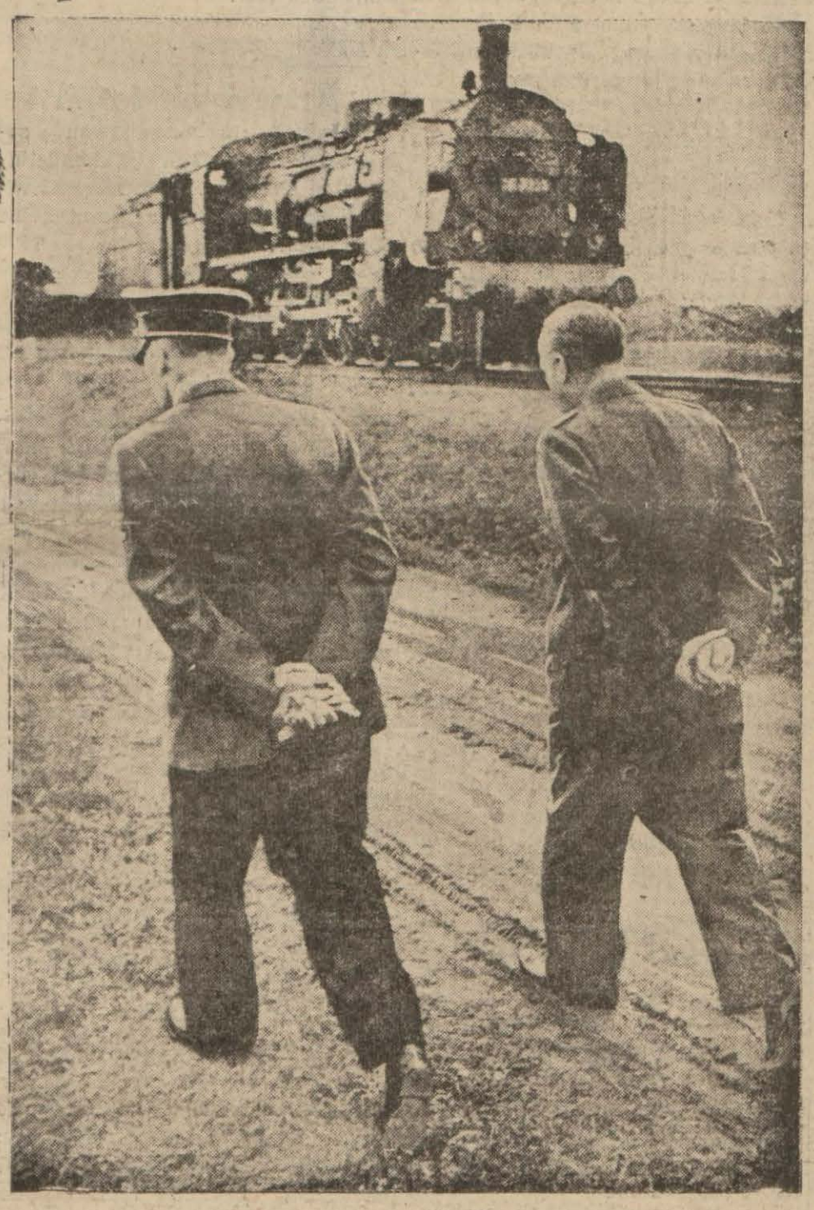

Hitlerle Ribbentrop işgal edilen bir Leh kasabasının önünde dolaşırlarken

Almanlar Artık Sulh Teklif Etmiyeceklermiş

Londra, 16 (A.A.) — Harbin başındanberi ilk defadır ki Alman tayyareleri bugün İngiltereye gelmeğe muvaffak olmuştur.

Alman tayyareleri daha Edinburg civarında hava müdafaa toplarının ateşile karşılaşmış ve İngiliz tayyarelerinin hücumuna uğramıştır. Müdafaa okadar müessir olmuştur ki müteaddid Alman tayyaresi düşürülmüş ve diğerleri İngiliz avcı tayyareleri tarafından şimal denizine sürülmüştür.

Donanmada Hasarat

Londra, 16 (A.A.) — Bahriye Nezareti tarafından bu akşam neşrolunan bir tebliğde Alman tayyareleri tarafından Forth üzerine yapılan taarruzda İngiliz harb gemileri yakinine bombalar düşmüş ve Southampton kruvazörüne üç, Edinburg kruvazörüne yedi ve Oohavk destroyerinden 25 kişi ölmüştür.

Tebliğde taarruza iştirak eden 12 veya 14 Alman tayyaresinden dördünün düşürüldüğü tasrih olunmaktadır. Bu düşen dört tayyareden üçünü İngiliz tayyareleri düşürmüştür.

Berlinin Tebliği

Berlin, 16 (A.A.) — D. N. B. tebliğ ediyor:

16 teşrinievvelde saat 14,30 ile 15,30 arasında Alman bombardıman tayyareleri Firth of Forth'da İngiliz harb gemilerine taarruz etmiştir. İki İngiliz kruvazörüne büyük çapta

(Sonu 3 üncü sayfamızda)

Avrupanın Derdi

Dünya ya nazi istilâsına ve Alman yumruğuna boyun eğecektir, ya ondan kurtulmak için çarpışacaktır.

Yazan : Hüseyin Cahid YALÇIN

Bugün bütün dünya ve bilhassa Avrupa büyük bir derd ve felâket içinde bulunuyor ve hiç kimse bundan ne zaman ve nasıl kurtulmak mümkün olabileceğini kestirebiliyor. Muvaffak olabilmek için herşeyden evvel, derdin mahiyetini tayin etmek lâzımdır. Ancak bunu gördükten ve duyduktan sonradır ki dünya şimdi içinde bulunduğu vaziyetten kurtarmak yolları daha isabetli surette düşünülebilir.

Bu derdi aramak için bugün muharib iki tarafın matbuatı ve devlet adamları tarafından serdedilen karşılıklı ithamlar tabiidir ki ihtiyatî bir kayd ile telâkki edilmek lâzımdır. Çünkü hiç kimsenin cihan efkârıumumiyesi karşısında harb mesuliyetini yüklenmeğe cesareti olamıyacağı için kabahati karşısındakine atmağa çalışacağı şüphesizdir. Biz bugünkü propaganda servislerinin neşriyatından ve telâkkisinden ziyade, harbe takaddüm eden zamanlardaki fikir ve siyaset cereyanlarına bakmakla aradığımız hakikati bulmak kabil olabileceğini zannediyoruz.

İşte bu fikir ve telâkki cereyanlarından bazı parçalar:

— "Beşeriyet daimî bir mücadele içinde büyümüştür. Ebedî sulh onu mezara götürür.,,

— "Bir kavmin diğer bir kavme nisbetle elli misli daha fazla araziye malik olması Allahın iradesine tevafuk etmez. Siyasî hududlar bizi ebedî hakkın hududlarından uzak tutamaz. Eğer Polonya herkesin yaşamasına yetişecek kadar toprağa malikse bize de yaşamak için lâzım olan toprak verilsin. Şüphesiz ki bunu gönül rızasile yapmıyacaklardır. Fakat o zaman herkesin kendi hayatı için cidal etmek hakkı işe karışır. İyilikle verilmiyen şeyi almak yumruk için vazife olur.,,

— "Bu yer yüzünde kavimler hayatları için mücadele ettikleri ve hayat ve memat meselesi mevzuu bahsolduğu zaman, bütün insaniyet ve güzellik mülâhazaları sıfıra iner. Çünkü bunların hakikatte vücudleri yoktur. Onları insanların hayali yaratmıştır. Tabiat insaniyet ve güzellik tanımaz.,,

— "Kuvvetli bir ırk zayıf ırkları kovacaktır. Çünkü hayata doğru nihaî hücum, sözde ferdiyetçi bir insaniyetin gülünç manialarını kıracak ve tabiate uygun bir beşeriyete yer açacaktır. Tabiat zayıfları mahvederek kuvvetlilere yer verir.,,

— "İnsaniyet bahsine gelince, Moltke'nin evvelce dediği gibi, harble insaniyet harbi azamî süratle ilerletmektedir. Binaenaleyh en anif ve şedid harb usulleri insaniyete en uygun olanlarıdır.,,

— "Yeni toprakları kazanmaktan

Hüseyin Cahid YALÇIN

(Sonu 3 üncü sayfamızda)

Saracoğlunun Moskova Temasları Daha Bir Müddet Devam Edecek

Hariciye Vekilimiz Dün De Sovyet Hariciye Komiserile Görüştü

Moskova Temasları Hakkında Malûmat

Moskova, 16 (A.A.) — Tass ajansı bildiriyor: "Manchester Guardian,, , "News,, Chronicle,, ve Yorksmire Post,, gazeteleri ve diğer bazı gazeteler, British United Press ajansının, Kafkasya hududu boyunca Sovyet kıtalarının kuvvetli tahşidat yaptıklarına dair olarak verdiği bir haberi neşretmektedir. Bu haber, Moskova radyo istasyonuna atfedilmekte ve mezkûr istasyon tarafından teyid edildiği söylenmektedir.

Tass ajansı gerek bu haberin gerek Moskova radyosu tarafından yapılan bu hususiaki neşriyat iddiasının tahrik maksadiyle tertib edildiği aşikâr ve gareze müstenid olduğunu beyana mezundur.

Türk - Sovyet Temasları Ve İngiltere

Londra, 16 (A.A.) — Times ga -

(Sonu 7 nci sayfamızda)

Sovyet Harb Komiseri Voroşilof

Zelzele Felâketzedelerine Yardım

Hükûmet 300 Bin Lira Tahsis Etti

Dün Mecliste Bu Mevzu Etrafında Başvekille Sıhhiye Ve Maliye Vekilleri İzahat Verdiler

Ankara, 16 (A.A.) — Büyük Millet Meclisi bugün Refet Canıtez'in başkanlığında toplanmıştır.

Celsenin açılmasını müteakib söz alan Maliye Vekili Fuad Ağralı gelen evrak meyanında bulunan ve biri yeniden ihdas edilen büyük elçilikler dolayısile devlet memurları aylıklarının tevhid ve taadülüne dair kanuna bağlı üç numaralı cedvelde Hariciye Vekâletine aid kısmında tadilât yapılmasına, diğeri de zelzeleden müteessir olan yerlere yapılacak yardım için Maliye Vekâleti bütçesine 300 bin liralık fevkalâde tahsisat konulmasına mütedair bulunan kanun lâyihalarının ruznameye alınarak müstacelen müzakerelerini istemiş ve bu taleb tasvib olunmuştur.

Bu kanun lâyihalarından taadül kanununun üç numaralı cedvelinde

(Sonu 7 inci sahifede)

Talebeye Zorla Maske Satıldığı Asılsız

Bundan bir müddet evvel İstanbul Maarif Müdürlüğünde yapılan bir toplantıda talebelerin maske tedarikini temin etmek için öğretmenler tarafından talebenin nazarı dikkatinin celbolunması kararlaştırılmıştı.

(Sonu 7 inci sayfamızda)

Beni Nasıl Kestiler?

Anlatan: Denizli postanesi havale memuru B. İbrahim
Yazan : Zeynel Besim Sun

Bu tefrika, muhayyile mahsulü dehşet ve korku hikâyesi değildir. Milli Mücadele sıralarında Denizlide efeler hâkim iken efelerin karakuşi ve cahilâne bir emrile elli küsûr Denizlili ile birlikte ensesinden kesilmişken basübadelmevt sırrına mazhar olan, açıkcası ölüb dirilen bir telgraf memurunun efelerin celâdının satırı altında duyduğu ihtisaslardır.

İzmirli muharrir Zeynel Besim Sun vak'ayı cellâdın satırının acısını tatmış posta memurunun ağzından dinlemiş ve bunu kendisine has olan tatlı ve sürükleyici üslûbile kaleme almıştır.

Yarın daha ziyade tafsilât vereceğiz

Bakırköy Tahakkuk Başmemurunun Muhakemesi

Dümbüllü İsmail Şahit olarak dinlendi

Rüşvet almaktan suçlu Bakırköy tahakkuk başmemuru Salih ile tahakkuk memuru Osmanın muhakemelerine dün Üçüncü cezada devam olundu.

Dünkü celsede şahid olarak dinlenen sekiz kişinin ifadesi alındı. Daha gelmiyen bir çok şahidler de bu lunuyordu.

Âmme şahidi olarak ilk defa ifadesi alınan belediye murakibi Haydar Atâ Bilecek mahkemenin mutad suallerine cevab verdikten sonra rüşvet işinin hazırlık tahkikatını kendi yaptığını söyliyerek vaziyeti şöyle hulâsa etti:

— Suçluların nizamsız ve kanunsuz olarak evrak tanzim ettikleri gö-

[Sonu 7 nci sayfamızda]

İtalya Ve Balkanlar

Son Hâdiselerin İtalyan Siyasetinde Yaptığı Değişiklikler

Fransızların nim resmî "Le Temps,, gazetesinin Roma hususi muhabiri yazıyor:

Avrupa meselelerindeki Rus müdahalesi Romada, büyük bir dikkatle takib edilmektedir. Eğer Sovyetlerin bundan böyle merkezî Avrupa ve Balkanların hududlarında yani İtalyan menfaatleri için hayati telâkki edilen bir sahanın yanında bulundukları düşünülürse, bu vaziyet kolayhkla anlaşılabilir.

Bundan başka, Alman - Rus birleşmesile birçok ihtimalâtın husule gelebilmesi keyfiyeti dolayısile de Romanın gösterdiği hassasiyet azamidir.

Rusya, İspanyada, bolşeviklik lehinde hareket ettiği vakit, İtalya, bunu Akdenize ve İtalyaya taallûk eden bir tehlike olarak telâkki etti; bu sebebden büyük kan ve para fedakârlıklarından çekinmiyerek mü-

[Sonu 7 nci sayfamızda]

VAHİDETTİN

No.: 78 Yazan: M. SIFIR

Damad Ferid Erzurum Ve Kafkas Teşekküllerinin İstanbuldan İdare Edildiğine Kanidi

Teferrüata ve tatbikata aid müzakerelerin âyan reisi ile yapılması lüzumunu tekid ve teyid edince, ihtiyar vezir, ne de olsa, gevşemişti. Bir, iki gün sonra da, huzur da bulunduğu bir sırada, hünkârın, bu işin henüz neticelendirilmemesini bahane ederek serzenişlerde bulunması, sadrâzamı, âyan reisine fikren de yakınlaşmak mecburiyetinde bırakmıştı.

En son müzakerelerinde, Ahmed Rıza Bey, işi esaslı tutmuştu. Meclisin haricî ve siyasî esbabdan ziyade, dahilde vukuu haber alınan bazı uygunsuz teşebbüslere mâni olmak fikri ile, münhasıran Hünkâr tarafından arzu edildiğinden bahsettikten sonra, bu suretle Hünkârın kabineyi dahilî ve haricî tehlike ve tesirlere karşı, daha ziyade kuvvetlendirmek fikrinde olduğunu ilâve etmeği de unutmamıştı.

Hele, Müşür Ahmed İzzet Paşanın riyaseti altında bir kabine teşkil ettirmek için, Mustafa Kemal Paşa tarafından sarfedilen mesaiyi ve bu mesainin ihtimalli görülen neticelerini, bire bin katmak suretile, tebarüz ettirmekte bütün zekâsını harcamıştı. Kabine beyannamesinin meclis te okunduğu ve itimad taleb olunduğu gün, meclisi kabine aleyhine çevirmek için Mustafa Kemal Paşanın vaki teşebbüslerini de, sanki bir çevirmek, itimad reyi verdirmemek için Mustafa Kemal Paşanın vaki teşebbüslerini de, sanki bir sırmış gibi, birer birer ortaya dökmüş ve nihayet:

— Şevketmeab efendimizin, demişti. Meclisi kapattırmaktaki maksadı hümayunları, münhasıran zatı devletlerini ve kabinenizi muhafaza etmeğe ve kuvvetlendirmeğe matufdur paşam. Hiç te tereddüde mahal ve lüzum yok. Millet ve memleketin selâmeti de esasen bunu icabettirmektedir. Şevketmeabımız, emin olunuz ki, bu tasavvurları ile siyasî bir kiyasetten daha ziyade cidden kudsî bir keramet izhar buyurmuş oluyorlar.

Tevfik Paşa, Ahmed Rıza Beyin bütün bu sözlerine inanmış, belki de, hakikî vaziyeti kavrıyarak inanmış gibi görünmüştü. Yapılan tavsiye ve ısrarları samimî ve makbul bulmuş gibi davranmıştı ve nihayet o da onlara uymak mecburiyetinde kalmıştı.

1334 yılı birinci kânununun on dokuzu idi. Hünkâr tarafından yapılan davet üzerine, sadrazam Tevfik Paşa saraya gelmişti. Doğruca haremi hümayuna alınmış ve biraz istirahat ettirildikten sonra, diş ağrısından muztarib bulunduğu söylenilen Hünkârın yatak odasına götürülmüştü. Tevfik Paşa, mebusan meclisinin, kendisinin ve kabinesinin kuvvetlendirilmesi için kapatılmak istenildiğini, öğrendikten sonra, hünkâra biraz daha ısınır gibi olmuştu. O gün padişahı yatakta ve ıztırab içinde görünce, acı duymuş, teessürlerini izhar, sıhhati hümayun için duaya koyulmuştu. Nihayet, meclisin feshine dair yazılan iradei seniyeyi şöylece okumuştu:

"Esbabı zaruriyei siyasiyeden naşi meclisi mebusanın feshi iktıza etmesine ve kanunu esasimizin muaddel yedinci maddesinin fıkrai mahsusası mucibince, ledeliktiza heyeti mebusanın feshi hukuku şahanemiz cümlesinden bulunmasına binaen meclisi mezkûru bugünden itibaren bermucibi kanun feshini irade eyledim....,,

Vahidettin, diş ağrısını unutmuş, birden gülüvermişti. Memnuniyet ve mahzuziyetini, Tevfik Paşanın hoşuna gidecek bir tarzda bildirmişti. Entrikacı Hünkâr, artık bülbül gibi dillenmişti. Vezirini iltifatlarına garketmiş ve biraz sonra da, muvaffakiyet dualarıile avdetine müsaade edivermişti.

Hain Vahidettin cidden memnun olmuştu. O, meclisden değil, Mustafa Kemal paşanın meclisi âlet ederek kendi aleyhine harekete geçirmesinden ve bir hal' kararı verdirmesinden çok korkuyor, çok üzülüyordu. Çünkü, gün geçtikçe adedleri çoğalan, faaliyet sahaları artan gizlei hafiye teşekkülleri, verdikleri haberlerle, Mustafa Kemal Paşayı, Vahideddine âdeta bir umacı gibi gösteriyorlardı. Taç ve tahtının tehlikede bulunduğunu bildirerek, sık sık yüreğini ağzına getiriyorlardı. Hem bunlara ne hacet. Birkaç hafta evvel huzuruna kabul ettiği Mustafa Kemal Paşa da, kendisine karşı hazırlanmakta olduğu bildirilen teşebbüs ve hareketler hakkındaki istizahına karşı, çok dolaşık ve o nisbette çapraşık cevablar vermemiş miydi ya-Kendisini tatmin ve temin etmek değil de, büsbütün endişe, şüpheye düşürecek bir şekilde hareket etmemiş miydi?.. Aklınca, meclisi dağıtıp kapatmak ile Mustafa Kemal Paşanın tasavvur ve teşebbüslerini akim bırakacağını sanıyordu ve hiç şüphesiz çok ta seviniyordu. Yalnız o mu? Meclis kaandıktan sonra, Tevfik Paşanın yerine sadaret koltuğuna kurulacakları hulyasile yaşıyan Damad Feridle, Ahmed Rıza Bey de sevinç içinde çırpınıyorlardı hani.

Sadrazam Tevfik Paşa, huzurdan çıkar çıkmaz, Damad Feridle Ahmed Rıza Bey, manalı gülümsemelerle Vahidettinin yanına girmişlerdi. O günün bu üç entrikacısı başbaşa vermişler, meclisin kapatılacağı gün, vukuunu ihtimalli gördükleri teşebbüs ve müdahalelere karşı alınması icabeden tedbirleri uzun uzun düşünmüşler, kararlarını vermişler ve bu mühim vazifeye de, bu gibi işlerde ehliyet ve liyakati malûm ve mücerreb bulunan kaymakam Zeki Beyi tayin etmişlerdi.

O gün, birinci kânunun yirmi birinci ve kapatılan meclisin sonuncu günü idi. Sabahleyin erkenden Ayasofya ve Sultanahmed kahvehaneleri, kaymakam Zeki Beyin zorbacıları ile dolmuştu. Gönanlı Bekir Sıtkılar, Çerkes Musalar, Şah İsmailler, Düzceli Kâmiller, Değirmendereli Kâzımlar ve benzerleri gibi fesadcıların belleri kamalı ve tabancalı serserileri, yer ve köşe tutmuşlardı. Nihayet, mecliste fesih iradesi okunmuş, Vahidettin ile hempaları nın bu dilekleri de olmuştu.

Meşrutiyet padişahın elile boğulmuş, mebuslar da meclisden bayağı kovulmuştu. Çok ibrete ve dikkate şayandır ki, meclisin kapatılacağı, hünkârın bu hususdaki alçak tasavvurları hakkında, Mustafa Kemal Paşa tarafından tenvir ve irşad olunan o devrenin mebusları, muhafaza ve müdafaasına and içtikleri meşrutiyete vurulan ve bir irtica hareketinden başka bir şey olmıyan bu darbeyi cidden miskinane bir sükûnet ve tevekkülle karşılamışlardı. Meşrutiyetin göz göre göre boğazlanmasına dervişane bir sabır ve tahammül göstermişlerdi.

Bir iradenin süratle infazı lüzumundan bahis ile Müşir Ahmed İzzet Paşaya yapılan tavsiyeyi meşrutiyetin hükümlerine aykırı gören ve bu hareketi meşrutiyete sadakatsizlik sayan ve bilhassa yemininde hanis olduğu iddiasile hünkârı muahazeye kalkışacak kadar, meşrutiyete bağlılık ve medenî bir cesaret gösteren o vakitki mebusların, bu defa gösterdikleri aciz ve tevekkül herkesi şaşırtmıştı. *(Devamı var)*

Yeni Sabah

Abone Bedeli

	Türkiye	Ecnebi
SENELİK	1400 Kuruş	2700 Kuruş
6 AYLIK	750 »	1450 »
3 AYLIK	400 »	800 »
1 AYLIK	150 »	300 »

Posta ittihadına dahil olmıyan ecnebi memleketler: Seneliği 3600, altı aylığı 1900, üç aylığı 1000 kuruştur.

Adres tebdili için yirmi beş kuruşluk pul göndermek lâzımdır.

ŞEHİR HABERLERİ

Avrupadan Dönen Talebenin Vaziyeti

Bazıları harb olmayan memleketlere avdet edecekler

Avrupanın muhtelif memleketlerinde yüksek tahsil yaparken harbin başlaması üzerine memleketimize dönen gençlerimizin tahsil vaziyetlerile meşgul olmak üzere Üniversitede teşekkül eden komisyon bu hafta sonunda vazifesini bitirmiş olacaktır.

Komisyon talebenin müracaati ve bu müracaatleri ne şekilde neticelendirdiği hakkında Maarif Vekâletine mufassal bir rapor hazırlıyarak göndermiştir.

Almanyada yüksek tahsil yapan 312 si devlete bağlı ve 300 tanesi de kendi hesabına okuyan talebelerin vaziyetleri takarrür etmiş ve İstanbuldaki muhtelif fakültelere verilmiş lerdir. Yalnız Devlet Demiryollarile Maden Tetkik Arama enstitüsü hesabına tahsil yapmakta olan 44 talebenin bir kısmı müracaat ettiği halde henüz bir kısmı müracaat etmemiştir. Bu suretle müracaat etmiyenlerin daha birkaç güne kadar müracaatleri beklenecektir.

Fransa, İngiltere, Belçika ve İsviçrede tahsil yapmakta olan 365 talebenin müracaat edenlerinin kat'î vaziyetleri bu hafta sonunda belli olacaktır. Bu 365 talebeden 150 tanesi devlet hesabına diğer 215 tanesi de kendi hesablarına okumaktadırlar.

Avrupada fen ve teknik sahaların da devlet hesabına okuyup ta memleketimizde buna muadil yüksek mekteplere verilmeleri mümkün olamıyanların tekrar Avrupaya gönderilmesi kararlaştırılmıştır.

Yalnız bunlar hali harbde olan devletlere değil de bugünkü harbe bitaraf kalan devletlere gönderileceklerdir.

MAARİFTE :

Cümhuriyet Bayramı hazırlıkları tamamlandı

Cümhuriyet bayramının 16 ncı yıldönümü şenliklerine aid merasim programını hazırlıyacak olan komisyon dün partide son toplantısını yaparak dağılmıştır.

Diğer taraftan bayramın kutlulanmasında Belediye cephesinden yapılacak faaliyeti tesbit etmek üzere Belediye Reis Muavini Lûtfi Aksoy bütün kaymakamları davet ederek kendilerile bir müddet konuşmuştur. Cümhuriyet bayramı gecesi vilâyet tarafından verilmesi mutad olan büyük ziyafet ve suare inşasının tamamlanacağı kuvvetle zannolunan Taksim bahçesi gazinosunda verilecektir. Cümhuriyet Bayramı günü yapılacak büyük resmi geçid Taksimde olacaktır.

Edebiyat fakültesinden mezun olanlar

Üniversite Edebiyat Fakültesinin eylûl devresi imtihanları dün neticelendirilmiştir. Edebiyat Fakültesinin muhtelif enstitülerini ikmal edip te mezun olan talebeler bu suretle tamamile tesbit olunmuştur. Bunlara aid listeyi neşrediyoruz.

Edebiyat Fakültesinden mezun olanlar:

Cahid, Mustafa Gürses, Âli, Kalbiye, Fikret, Melâhat, Şükrü, İbrahim, Ahmed.

Tarih Fakültesinden mezun olanlar:

Şevki, Zahide, Ömer, Şükriye, Halid, Muzaffer, Şerefnur, Sıdıka, Belkis, Muhiddin, Ali, Ekrem, Niyazi, Yusuf Ziya.

Coğrafya Fakültesinden mezun olanlar:

Sabahat, Sabihe, Bedia, Esma, Zeki, Fethiye, Muzaffer, Şinasi, Fahriye, Nerime, Macid, Senih, İsmail, Macide, Şazi Rüveyde, Saibe.

Felsefe Fakültesinden mezun olanlar:

Ayten, Herimen, Turan.

Romanoloji enstitüsünden mezun Sıdıka.

Etisümer enstitüsünden mezun olanlar:

Münire,

Eski Dahiliye Nazırı Mehmet Ali öldü

Mehmed Ali

Dört beş gün evvel memleketimize dönen eski Damad Feridin Dahiliye Nazırı Mehmed Ali dün Beyoğlunda bir kalb sektesinden vefat etmiştir.

Öldüğü gün Kontinantal oteline yerleşen Mehmed Ali uzun bir müddettenberi kalb rahatsızlığından muztarib bulunuyordu. Dün birdenbire ağırlaşan Mehmed Ali, bütün müdavata rağmen kurtarılamamıştır.

BELEDİYEDE :

Üsküdar tahsil şubesi

Üsküdarda yeni yapılan tahsil ve tahakkuk şubesi binasının inşaatı tamamlanmıştır. Binanın resmi küşadı Cümhuriyet bayramında yapılacaktır.

Şişli fırınlarından 1223 francala müsadere edildi

Şişli ve havalisi fırınlarında belediye tarafından yapılan bir kontrol neticesinde 1223 francalaya vaz'iyed olunmuştur .

Hastahane plânı tasdik edildi

Şehrimizde inşası kararlaştırılan 1000 yataklı muazzam şehir hastahanesine aid plânlar Nafıa Vekâleti tarafından tasdik olunmuştur. Vekâlet te İstanbul Belediyesi ile hemfikir olarak hastanenin Mecidiyeköyünde inşasını muvafık görmüştür. Hastahanenin Mecidiyeköyünde inşasından sonra Mecidiyeköyü plânında lüzumlu görülen tadilât şehircilik mütehassısı Prost tarafından derhal yapılacaktır.

Şehrimizde garson ve berber mektebleri açılacak

Şehrimizde bir garson mektebi açılması için yapılmakta olan tetkikler ilerlemektedir. Limanlar Umum Müdürü Raufi Manyasinin İsviçrede bu mevzu etrafında yaptığı tetkikattan sonra hazırladığı raporu Belediye İktısad Müdürlüğü de tetkik etmektedir. Kurulacak olan bu mektebin tedris ve faaliyet şekilleri hakkında garsonlar cemiyeti de bir rapor hazırlamıştır. Bu rapora göre cemiyet şehrimizde hali hazırda faaliyette bulunan garsonların mektepte okumağa icbar edilemiyecekleri neticesine varmaktadır. Mektebe devam ancak mesleğe yeni girecek olanlara mecbur tutulabilecektir.

Bundan başka garsonlar cemiyeti, büdcesinin verdiği imkânlar derecesinde bu mektebe ancak bir heyeti tedrisiye temin edebileceği fakat mektebin kurulması ile diğer bütün masrafların alâkadar makamlar tarafından temin edilmesinin esası üzerinde ısrar etmektedir.

Şehirde bir de berberler mektebi açılacaktır.

Duble nümuneleri

İstanbul Belediyesi iki bira dublesi nümunesi kabul etmiştir. Bunlar bol miktarda imal ettirildikten sonra bütün bira satan müesseselerde kullanılması mecburileştirilecektir.

Taksim kışlası boyanacak

Taksim - Ayazpaşa arasında yıkılan dükkânlardan sonra Taksim kışlası kısmen meydana çıkmıştır. Belediye kışlanın fena manzarasına mâni olmak için boyatılmasını karar laştırmıştır.

Karyola Fiyatlarında ihtikâr mı Yapılıyor?

iddiaya nazaran fiyatlar yüzde 50 zam yapılmış

Şehrimizde karyola yapan imalâthaneler Avrupada harb başladıktan sonra karyola fiyatlarında yüzde elli miktarında zam yapmışlardır.

Yaptığımız tahkikata nazaran imalâthanelerin bu hareketi gayri meşru bir şekilde devam etmekte ve kar yola temin etmek mecburiyetinde kalan halk ta bu ihtikâra boyun eğmek mecburiyetinde kalmaktadır.

Avrupada harb başladığı zaman şehrimizdeki karyola imalâthanelerinde her şeyi yapılmış olan binlerce karyola bulunduğu gibi ayrıyeten bu miktar karyola imal edebilecek kadar da malzeme stoku bulunmakta idi. Halbuki bu imalâthane ve müesseseler, malzemelerini 31 oğustostan evvel ithal ettikleri halde fiyatları hiç sebebsiz yüzde elli nisbetinde arttırmışlar ve eskiden 25 liraya satılan bir karyolanın fiyatını 45 liraya kadar yükseltmişlerdir.

Mıntaka Ticaret Müdürlüğüne bir çok şikâyetler yapılmağa başlanmıştır. Alâkadar makamatın da bu mevzu ile ciddî bir şekilde meşgul olması beklenmektedir.

DENİZLERDE :

Serseri bir torpil

İnebolu ile İnceburun arasında sabih serseri bir mayn görülmüştür. İstanbul Mıntaka Liman Merkezi vaziyeti alâkadar vapur acentelerine bildirmiştir.

GÜMRÜKLERDE:

Gümrük memurlarının terfihleri

Gümrüklere şimdiye kadar stajyer olarak alınan memurlar staj müddetlerini yalnız bir şubede gördükten sonra asaleten memuriyete tayin edilmekte idi. Vekâlet bu vaziyeti tetkik ederek tadil etmeği lüzumlu görmüştür. Badema gümrüğe alınacak stajyerler bu müddetlerini bütün şubelerde ikmal ettikten sonra memuriyete tayin edileceklerdir.

Bundan başka gümrük memurlarının terfi etmeleri şimdiye kadar müdürlerin salâhiyeti altında bulunmakta idi. Vekâlet bu vaziyeti de mahzurlu görerek bademe terfi edecek memurların sicilleri ve mesailerini tetkik etmek üzere Ankarada bir komisyon teşkil edilmiştir.

Memurlar sicilleri bu komisyonun tetkikinden geçtikten sonra terfi edebileceklerdir.

Piyasa Vaziyeti

Son zamanlarda piyasalarda mevcud olan durgunluk devam etmektedir. Yalnız yerli fabrikalarımız memleket dahilinde ham madde mübayaatına devam etmektedirler. Fabrikalar dün de kilosu 45-46 kuruştan bir miktar yapağı satın almışlardır. İthalât tüccarları hangi nevi malların getirtilebileceğini tetkik etmektedirler. İhracat mallarından Almanyaya tütün, Bulgaristana fındık, balık, Rumanyaya susam, fındık, kestane, İngiltere, İsveç, Mısır, Fransaya fındık gönderilmiştir.

HALKEVLERİNDE :

Eminönü Halkevinden:

19/Eylûl/939 perşembe akşamı saat (21) de Ar şubemiz üyelerinden Kemal Emin Bara evimizin Cağaloğlundaki salonunda (Ziya Paşa ve Zafername) mevzulu bir konferans verecektir. Davetiye yoktur.

Posta telgraf şefleri arasında

Antalya, 16 (Hususî) — Bünyandan Antalya merkez şefliğine tayin edilen Bay Hasan Sergici gelmiştir.

Akseki şefliğine tayin edilen merkez şefimiz Bay Osman Özkaya devir verdikten sonra Aksekiye gidecek ve Akseki şefi Bay Ragıb Yazıcıoğlu da Elmalı şefliğine geçecektir.

Elmalı şefi olan Bay Osman Karatepe de yeni şef geldikten sonra tayin edildiği Malatyaya gidecektir.

Politika

İngiliz hava kuvvetleri sahasında yeni bir cehe

Polonya harbinde, Alman tankları ile ağır ve hafif bombardıman tayyarelerinin kütle halinde istimalinin verdiği neticeleri vetayyare unsurunun önümüzdeki çarpışmalarda oynıyacakları mühim roller gözönünde tutularak, Fransa ile İngilterede bazı tecrübelere girişilmiş ve hava kuvvetleri sahasında bilhassa İngilizler, müstemleke imparatorluklarından istifade yolunu bulmuşlardır.

Bu noktada, İngilterenin faaliyeti ezcümle dikkate şayandır. Dominyonları vasıtasile kendisine muayyen bir nisbette ve şüphesiz ehemmiyetten âri olmıyacak bir miktarda yaptıracak tayyare ve pilot yardımlarından başka, Londra hükûmeti, dominyonlarından ve bunlar arasında da birinci derecede Kanadadan istifade eylemeği derpiş etmektedir. Bundan sonra, geniş mikyasta başlıyacağı tahmin edilen garb cephesindeki harekât ve dolayısile, İngiltere ve Fransada ve buna mukabil olarak da Almanyada tayyare hücumlarının ika eyliyecekleri zararın, karşılıklı mevzi almış bu devletlerin harb malzemesi ve kudreti noktai nazarda tutulursa, müthiş bir mahiyet arzedeceği şüphesizdir. Bu tahribat esnasında zarar görecek mevkilerden en başda gelenleri de, tayyare karargâhları, meydanları ve tayyare inşaatına çalışan fabrikalardır.

Her an tayyare ve pilot yetiştirecek bir harbde, harb halinde bulunan devletlerin başlıca vazifesi de, milli müdafaasının zaruri kıldığı tayyare adedini inşa etmek ve bunları muayyen nisbette kullanacak genç pilotların talim ve terbiyesi ve mücadeleye müsaid bir hale getirmektir.

Tayyare hücumlarının göz açtırmıyacağı mıntakalarda bu inşaat ve talim meselesinin ne dereceye kadar müşkülât ile karşılaşacağı da malûmdur. İşte İngiltere, bu mahzuru bertaraf eylemek için, tayyare inşaatını ve pilotların talim ve terbiyesi işini, her an Alman taarruzuna hedef olabilecek İngiliz adalarından uzakta, tâ Kanadada tatbik eylemek istiyor ve istemekle de kalmıyarak derhal tatbikata girişiyor.

Müstemleke ve dominyonlardan istifade ile İngiliz hükûmeti, ilk madde hakkında zengin olan bir kıt'ada, tayyare inşaatını ve talim ve terbiyeyi vücude getirmekle müteaddid kazançlar elde ediyor:

1 — İngiliz adalarına bu ham maddeleri getirecek nakliye vasıtalarını denizaltıların mütemadi hücumlarından mahfuz tutuyor.

2 — Tayyare inşaatını ve pilotların talim ve terbiyesini çok müsaid şartlar tahtında yaptırıyor.

3 — İcabında Birleşik Amerikadan alacağı tayyareler ve malzemeleri müşterek kara hududundan Kanadaya geçirterek orada tecrübe ettirmek ve oradan garb cephesine getirmek imkânlarını hazırlamış oluyor.

İşte, İngiltere, muazzam servet ve toprak menabiinden, ne suretle istifade edebileceği hakkında, cihana ufak bir misal gösteriyor.

Dr. Reşad SAGAY

Bir düzeltme

Ankara, 16 (A.A.) — 15 Birincteşrin 939 tarihinden itibaren mutebar olmak üzere ilân edilen gaz, benzin ve motorin fiyatlarından, dökme gazın İzmir kilo fiyatı 15 kuruş olacak yerde yanlışlıkla 15,20 kuruş olarak yazılmıştır. Tashih olunur.

TAKVİM

17 İLKTEŞRİN 1939

SALI

1358 H.Ramazan 4			1355 R.I.Teşrin 4		
Gün: 290 — Ay: 10			Ruzu Hızır: 165		
Ezanî Saat			*Vasatî Saat*		
güneş	Öğle	İkindi	güneş	Öğle	İkindi
12 44	6 31	9 35	6 12	12 00	15 03
Akşa.	Yatsı	İmsak	Akşa.	Yatsı	İmsak
12 00	1 31	11 07	17 27	18 58	4 35

SON HABERLER

Alman Tayyareleri Akın Yaptılar

(Baş tarafı 1 inci sayfamızda) bombalar isabet etmiştir. Taarruz, şiddetli İngiliz müdafaa ateşine rağmen yapılmıştır. Alman tayyarelerine hücum eden İngiliz avcı tayyarelerinden de ikisi düşürülmüştür.

İki tayyaremiz geri gelmemiştir.

Alman Taarruzu

Paris, 16 (A.A.) — Bütün cephede bilhassa Moselle ve Haarot orman mıntakalarında Fransız topçu kuvvetleri dün akşam Alman hatları üzerine ve gerilerine şiddetli bir ateş açmışlardır. Bu hatların gerilerinde bütün müşahidlerin pek yakında yapılacağını haber verdikleri taarruz için geniş mikyasta tahşidat yapılmaktadır.

Fransız hatlarında dün icabeden bütün tedbirler alınmıştır. Dün son derecede sakin geçmiştir. Her zaman taarruzdan evvel olduğu gibi Alman topçuları hemen hiçbir faaliyet göstermemişlerdir.

Haardt mıntakasının ağaçlıklı sırtlarına konan kapanlar vasıtasile bazı esirler alınmıştır. Karanlık basar basmaz Almanlar tarafında büyük bir faaliyet görülmüştür.Havada ve karadaki Fransız râsıdları ilk hatta hüküm süren sükûnete mukabil Alman hatlarının gerilerinde mutadın hilâfında bir faaliyet görüldüğünü haber vermişlerdir. Almanyanın dahilinden Siegfried hattına doğru ilerliyen otomobil fenerlerinin yollara akseden ışıklarından 15 kilometrelik bir mesafe dahilinde geniş mikyasta nakliyat yapıldığı anlaşılmıştır.

Bir çok elektrik fenerinin yandığı görülmüş ve bundan Alman zabitlerinin harita ve plânlar tetkik etmekte oldukları anlaşılmıştır. Yerleri değiştirilen ağır cisimlerin çekilen ağır silâhların, kablo ve traktörlerin ve şüphesiz ateş hattında bile bulunan motörlerin gürültüsü işitilmekte idi.

Fransızlar kâfi derecede malûmat elde eder etmez Moselleden Haardtın ağaçlıklı sırtlarına kadar uzanan takriben 100 kilometrelik cebheyi şiddetli bir topçu ateşi altına almışlardır. Bu sırtlarda şimdi Almanlar geniş mikyasta tahşidat yapmaktadırlar.

Alsace cebhesinde Almanların vaziyeti müsaiddir. Çünkü Wissemborg un şarkında kâin büyük ve kesif Bien ormanı Almanların elindedir. Ağaçlar perde vazifesini görmekte ve tayyarelerin keşiflerine mani olmaktadırlar.

Diğer cihetten Hauter'in öbür tarafındaki arazi düz olduğu için Alman mevzilerinin vaziyeti hakkında malûmat elde etmek istiyen keşif kolları burada geniş mikyasta hareket yapamamaktadırlar.

Almanya Artık Sulh Teklif Etmiyecek

Berlin, 16 (A.A.) — Alman ajansı bildiriyor:

B. Chamberlain tarafından Avam kamarasında yapılan ve B. Hitlerin 6 teşrinievvelde yaptığı barış tekliflerini reddeden beyanat Alman matbuatını işgalde berdevamdır.

Montag gazetesi artık Almanya cihetinden kompromilere imkân olmadığını kaydediyor ve diyor ki:

"Alman milleti ve Führer herhangi bir barış teklifi yapmak ihtiyacını asla hissetmemişlerdir. Führerin nutku ile, askerî, siyasî ve iktısadî vaziyetimizin verdiği avantajlardan muvakkaten vazgeçmiştik, fakat bunu her ne pahasına olursa olsun bir barışa ihtiyacımız olduğu için değil, İngiliz ve Fransız milletlerine yardım etmek ve herkese hakikî bir barış vermek için istedik. İngiltere ve Fransa, B. Hitler tarafından yapılan bu son barış teklifini reddettiler. Hâlen, siyasî herhangi bir hareket artık İngiltere ve Fransadan sadır olabilir. Fakat bu memleketler, Versayda kurdukları demokrasilerin Avrupa diktatörlüğünü tazelemek istiyorlar. Almanyayı parçalamak istiyorlar. Almanya buna hâlen yaptığı gibi mukabele edecektir. Artık talimatlar, ihtarlar, kompromiler, kombinezonlar mümkün değildir.

Litvanya askerleri Vilnoya girdiler

Kaunas, 16 (A.A.) — Litvanya kıtaatı bugün Vilno arazisini işgale başlamışlardır. Sovyet kıtaatı bu şehirden çekilmektedir.

Mareşal Blomberg Hapsedildi

Paris, 16 (A.A.) — Oeuvre gazetesinde Mme. Tabouis, Berlinden aldığı bir habere atfen Alman ordusu eski başkumandanı Feldmareşal Von Blomberg ile yüksek rütbeli dört Alman zabitinin Bavyerada kâin Landsberg kalesinde mahbus bulunduklarını bildirmektedir.

Hitler de Landsbergde mevkuf bulunduğu zaman "Mein-Kampf,, isimindeki kitabını yazmıştı.

Yukarıdaki haberde Hitlerin 6 eylûlde Mareşal ile dört zabitin tevkifini emrettiği tasrih edilmektedir.

Bir İngiliz Gemisi Daha Mı Hasara Uğradı?

Berlin, 16 (A. A.) — Bir Alman torpitosu tarafından safiharb harici edilen İngilizlerin Repulse zırhlısı 32.000 tonluk olub 1912 de denize indirilmişti. Bu gemi, İngiliz filosunda dördüncü safta mukayyet bulunuyordu. Repulseden üstün gemiler ancak iki ay sonra denize indirilen Renawn Hood, Neslon, Radney zırhlıları olub hepsi de harbden sonra inşa edilmişlerdi. Repulsenin silâhları 38,5 luk altı top ve 10,2 lik on iki toptan mürekkebdi. Gemide sekiz torpil kovanı, ayrıca dört tayyare mevcud bulunuyordu. Mürettebat 1200 kişi idi. Repulse 229 metre uzunluğunda bir gemi olub saatte 31 mil yapıyordu.

Londranın Tekzibi

Londra, 16 (A.A.) — Repulse harb gemisinin, Royal Oak'a taarruz eden Alman torpitosu tarafından hasara uğratıldığı ve safiharb harici edildiği yolunda Alman radyosu tarafından verilen habere karşı, İngiliz Amiralliğince dermeyan edilecek bir mütalea yoktur.

Londra deniz mehafili bu iddiayı istihza ile karşılamakta ve Alman propagandasına tıpkı bir yeni nümune telâkki etmektedirler.

İngiliz Tayyarelerinin Akını

Londra, 16 (A.A.) — İstihbarat Nezareti tebliğ ediyor: Havanın fenalığına rağmen, Royal Air Force tayyareleri, dün gece, Almanyanın merkezî ve şimalî mıntakaları üzerinde, muvaffakiyetli bir keşif uçuşu yapmışlardır.

İngilizlere Göre Alman Siyaseti

Londra, 16 (A.A.) — Von Ribbentrop, iki aylık zaman zarfında, Almanyanın az çok ümidli vaziyetini, hazin görünmesi icabeden bir şekle sokmuştur. Bu mülâhaza, Daily Telegraph gazetesinin diplomatiki muharriri tarafından neşredilip, Sovyetlerle yapılan ittifakı takib eden nevmidi siyaseti yüzünden Almanyanın düştüğü zâf derecesini gösteren bir tetkik yazısından istihraç edilmektedir. Bu muharrir, nazi partisinin Alman diplomasisini idare tarzından Alman Nezaretleri servisleri tarafından, şiddetle istihfaf edildiğini belirtmektedir. Nazarî bakımdan, Almanya, temmuz nihayetinde, İtalyanın ve İspanyanın müzaheretine güvenebilirdi ve Uzak Şarkta müessir bir hareket yapabilmek için Japonyayı elinde bulunduruyordu. Bugün ise yalnız kalmıştır.

Leh Harbi Ve Almanya

Londra, 16 (A. A.) — İstihbarat Nezareti bu akşam neşrettiği bir notada, Polonyanın nihaî zafer uğrunda müttefiklere yaptığı mühim hizmeti tebarüz ettirmektedir.

Polonya ordusu Almanlara ağır zayiat verdirmiştir. Bu zayiat insanca en aşağı 150 bindir ve teçhizat itibarile ve bilhassa tank ve tayyare olarak azim miktara baliğ olmuştur. Buna Almanyanın sarfetmek mecburiyetinde kaldığı dehşetli benzin sarfiyatı da ilâve edilmek lâzımdır.

Diğer mühim bir unsur da 70 Alman fırkasını alıkoyarak Fransanın seferberliğini müşkülâtsız bitirmesini temin etmiş ve ayni zamanda düşman tayyare kuvvetlerini şark cebhesinde tahşid etmeğe mecbur kılmak suretile de İngiliz ordusunun Fransaya emniyet altında naklini kolaylaştırmıştır.

Bundan başka, düşmanın tabiye ve sevkulceyş usulleri hakkında mühim malûmat elde edilmesini de temin eylemiştir.

Avrupanın Derdi

(Başmakaleden devam)

vazgeçerek bunu bütün dünyaya şamil iktısadî bir fütuhat ile telâfi etmek hülyası ölçüsüz olduğu kadar da zararlı bir sanayileşme hareketine bizi götürür.,,

— "Öyle bir dünya içindeyiz ki burada seyyareler ve güneşler dairevî mahrekler takib ederler; burada aylar seyyarelerin etrafında dönerler; burada her tarafta ve yalnız kuvvet saltanat sürer, zayıflara hâkim bulunur ve onları kendisine muti bir hizmetçi yapmağa zorlar yahut parçalar. İşte böyle bir dünyada insan başka hususî kanunlara tâbi olamaz. O da bu kuvvet kanununa bağlıdır.,,

— "Ordu öyle bir mektebdir ki Zencilerle Almanlar, Çinliler, Fransızlar, İngilizler, ilh. arasında beynel milel bir kardeşliğe teşvik suretile milletin selâmetini aldatıcı cümlelerde aramamayı, Alman kavminin kuvvetinde ve azim ve karar ruhunda aramayı halka öğretir.,,

— "En kuvvetlinin rolü hâkim olmaktır, kendi büyüklüğünü feda ederek en zayıfla bir arada karışmak değildir. Yalnız zayıf doğanlardır ki bu kanunu zalimane bulurlar. Fakat bu, zayıf ve mahdud bir adam olduklarından ileri gelir. Çünkü bu kanun galebe çalmasaydı bütün uzvî mahlûkların tekâmülü akla sığmaz bir şey olurdu.,,

— "Hiçbir tilki görülemez ki tabiî bir meyil ve istidad hasebile kazlara karşı insaniyetkârane davransın. Bunun gibi, sıçanlara karşı kalbî bir meyelân duyacak bir kedi de yoktur.,,

— "Kavga daima nev'in sıhhatini ve mukavemet kuvvetini inkişaf ettirmek için bir çaredir. Binaenaleyh, terakkilerinin de mütekaddim şartıdır.,,

— "Yeryüzünde sulhçü fikrinin galebe çalmasını samimî surette temenni edenler dünyanın Almanlar tarafından fethedilmesi için ellerinden geleni yapmalıdırlar. Çünkü aksi takdirde son sulhçünün son Alman ile birlikte ölmesi mümkündür. Binaenaleyh, sulhçülüğün hükümran olması neticesine varmak için ister istemez azim ve katiyetle harbetmek lâzımdır.,,

— "Sulhçülük ve insaniyet fikri ancak yüksek arma dünyayı geniş nisbette fethedip te yeryüzünde yegâne hâkim kesildiği zaman âlâ bir şey olur.,,

— "Bugün yeryüzünde hayran kaldığımız şeylerin kâffesi -yani ilim, güzel sanatler, teknikler ve icadlar- bidayette, tek bir ırkın yaratıcı faaliyetinin mahsulleridir,, [Tabiî bu ırk da Cermen ırkıdır!]

— "Bir medeniyeti muhafaza etmek için onu yaratan adamı muhafaza etmelidir. Fakat bu da en iyinin ve en kuvvetlinin zaferi hakkındaki lüzum ve zaruret kanununa bağlıdır.,,

— "Yaşamak istiyen kavga etsin!,,

— "Reich, devlet sıfatile bütün Almanları ihtiva etmeli ve yalnız bunları birleştirmeyi vazife bilmekle kalmıyarak kendilerini yavaş yavaş ve emin bir surette hâkim bir mevkie çıkarmalıdır.,,

İşte Hitlerin Alman milletine getirdiği İncilden bazı ahkâm. Bunlar okunup lâyıkile düşünüldükten sonra Hitler dini mahvolmadan dünyanın sulhe kavuşacağına ve küçük milletler için de bir hayat hakkı mevcud olabileceğine ihtimal verilebilir mi?

Zihinlerde bir sual: Acaba Hitlercilik değişemez mi? Onunla anlaşmağa bir imkân yok mu? Bunun cevabını yine Hitler veriyor:

"Nasyonal-Sosyalist Alman amele partisi yirmi beş umde ile kendisine öyle bir temel bulmuştur ki değişmez bir halde kalacaktır.,,

Bu değişmiyecek temeller de işte yukarıdadır.Dünya ya nazi istilâsına ve Alman yumruğuna boyun eğecektir, ya ondan kurtulmak için çarpışacaktır.

Hüseyin Cahid YALÇIN

İtalyan bahriyesinde yenilikler

Roma, 16 (A.A.) — Resmî gazetede bugün çıkan bir kararnameye göre İtalyan donanmasında kullanılan 20 ilâ 200 tonluk hafif gemi ve destroyerlerden 33 ü mayn tarama gemisi olarak kullanılacaktır. Bunlar bu işe göre techiz olunacaktır.

Büyük Anketimiz

"Fikret! Cenabıhak Seni Affetsin!,,

Fikret aleyhine ilk defa Türk Ocağının bayrak açması - Fikretin, sây ve irfanının tebdili mezheb ettiğine dair meşhur mektubu - Fikret, Tarihi Kadim şiirini yazdığına nedamet etmiş midir?

Eşref Edibin Cevabı:

"Mehmed Âkifin hayatı ve eserleri,, hakkında bin sayfalık iki cild yazan Eşref Edibin de bu hususdaki fikrini almak istedik. Kütübhanesinde kendisini ziyaret ettik ve kendisinden şu ricada bulunduk:

— Tevfik Fikret hakkında Yeni Sabahın açtığı anket hakkında sizin de düşündüklerinizi kaydedebilir miyim?

— Bu hususdaki münakaşalara bizi hiç karıştırmasanız olmaz mı?

— Hakikatin tenevvürü için sizin de birkaç söz olsun söylemeniz münasib olur, zannederim.

— Amma bu sualler çok keskin. Bunlara ceffelkalem evet, yahut hayır demek mutlaka insanı ifrat ve tefrite düşürür. Bu anketin böyle sert bir münakaşa suretinde değil de daha mutedil bir şekilde yapılması mümkün olmaz mıydı? Meselâ Fikretin yalnız şiir ve sanati hakkında üdebanın, münekkidlerin fikirleri alınmış olsaydı cevab verecek olanlar da müşkül mevkide kalmazlardı.

— Esasen münakaşa bu şekilde başladı.

— Öyle anlaşılıyor. Fakat bence bu münakaşayı daha mutedil bir şekle sokmak, daha mahdud bir sahada yapmak iyi olur, zannederim. Bilhassa Fikreti sevenler bunu nazarı dikkate almalıdır. Çünkü bazı noktaları müdafaada çok müşkül vaziyette kalabilirler. Tevfik Fikret gibi edebiyat tarihinde bir mevkii mahsus ihraz etmiş kudretli bir şairin yalnız sanati hakkında tahlil ve tenkidler yapılmakla iktifa edilse de şahsiyeti mevzuu bahsolmasa daha iyi olmaz mı?

Tevfik Fikret meselesi artık müzmin bir hale gelmiştir. Ne vakit ortaya atılsa münakaşa şiddetlenir. Bir taraf onu yükseltmekte okadar ileri gider ki onu fazilet kahramanı, heykeli dikilecek kudsî rehber göstermeğe kalkışır. Bu ifrata karşı diğer taraf da asabileşir, artık onun bütün zayıf taraflarını ortaya dökmeğe başlar, onun vatansız, milliyetsiz, akidesiz, hodgâm bir adam olduğunu, heykeli dikilmek şöyle dursun, eserleri yakılmak lâzımgeldiğini ileri sürer. Zaman zaman bu münakaşa tekrarlanır, bu suretle zavallının kemalile beraber bütün zâfları ve noksanları nesilden nesile nakledilir.

Bir zamanlar Türk Ocağı Fikret aleyhinde bir bayrak açmıştı. Onun şairliğini, ahlâkî faziletini, vatanperverliğini bile inkâr edecek kadar ileri gitti. Vefatına, hattâ vefatından biraz sonraya kadar bu hücumlar devam etti.

Sonra Süleyman Nazif "Tevfik Fikretin yalnız kininden mülhem olduğunu, hemşiresine mersiye yerine eniştesine hicviye yazdığını, mazlum Boerlere galib gelen İngilizlere tebrikname gönderdiğini, bir gayzını tatmin için şehid bir millet cenazesini merhum hemşiresinin mezarını çiğnemekten çekinmediğini, Balkan mesaibi ile Harbi Umumiye karşı lâkayd kaldığını, hattâ bununla da kalmıyarak şeyhülislâma ittihaf ettiği manzume ve emsali şeylerle mesaibi milliyeyi istihfaf ve yüz binlerce şehid ile temeshür etmek istediğini,, ortaya attı. Bu yazılarda Fikreti çok düşürdü.

Sonra, onun muarızları, Fikretin çok müteazzım ve hodgâm olduğunu ileri sürdüler. Kendisini müdür tayin eden Maarif Nazırlarına karşı kafa tutarak Nezaretin vazifesine müdahaleler, istifalar, tekrar tayinler..... nihayet Emrullah efendi gibi kudretli bir Maarif Nazırı karşısında dayanamıyarak büsbütün çekildi. Çünkü artık vatan çocuklarını "Halûk,, gibi yetiştiremiyeceğine kani olmuştu.

Onun üzerine mektebin nizam ve intizamını temin için yerine vekâleten Salih Zeki getirildi. Gazetecilerin

Eşref Edib

sualine karşı Emrullah efendi:

— Bir şairin yerine bir âlim vekil tayin ettim, dedi.

Onun üzerine Fikret Tanin gazetesine gönderdiği bir mektupta: "Bir muhiti gayzü gılzat içinde serbestçe ve insanca iş görmek mümkün olmadığını, bugün sây ve irfanının tebdili tâbiiyet ettiğini, Kolejin hürriyet nüvazane açtığı ağuşu rağbete sürüklendiğini,, bildirdi

Bu sürüklenme vaziyetinden bilistifade Rober Kolej onu bütün bütün benimsemek istedi. Ona müstevfa maaş tahsisi ile beraber bir de köşk hediye etti. Fikret bu köşke Âşiyan ismini verdi. İşte bugün Kolejin satın almağa teşebbüs ettiği Âşiyan, evvelce Kolej tarafından hediye edilen bu köşktür.

Diyorlar ki: Haddizatinde beş altı bin lira kıymetinde olan Âşiyana, Fikretin ağuşunda can verdiği Amerikan müessesesi on bin lira vermiş. Fakat on bin de azdır, yüz bin de azdır. Fikretin o yoldaki büyük hizmeti onlarca milyonlar değer.

***

— Mehmed Âkifle Fikretin araları nasıl açıldı?

— İki şair arasında şahsî hiçbir husumet yoktur. Hattâ Âkif evvelce Fikreti sever, şiirlerini takdir ederdi. Fikretin "Tarihi Kadîm,, i intişar ettikten sonra Âkif ona hasım kesildi ve hücum etti:

— Ahlâk kürsüsünden cihana ahlâk ve fazilet dersi veren bir adamın -ister inansın, ister inanmasın- kalkıp ta halkın ahlâk mesnedi olan varlığa uluorta sövmesi..... İşte bu, akılların kabul edemiyeceği bir şeydir, diyordu.

Fikretin arz ve semaya, halkın bütün mukaddesatına ateşler püsküren o mahud şiirine karşı Âkif yalnız bir beyitle cevab verdi:

Şimdi Allaha söver, sonra biraz bol para ver
Hiç utanmaz protestanlara zangoçluk eder!

Fikret, bu "Zangoç,, kelimesinden çok müteessir olmuş. Bu teessürü hayatının sonuna kadar devam etmiş, onun bu teessüründen Âkife bahsettikleri zaman:

— Tuhaf şey! diyordu; kendisi koca bir milletin, milyonlarca halkın hissiyatına, bütün mukaddesatına tecavüz ediyor ve bunu caiz görüyor da sonra bir "Zangoç,, kelimesinden bu kadar müteessir oluyor!.. Tecavüz edilenler gibi onun da tahammül etmesi lâzım.

***

— Âkif, Fikretin edebî kıymeti hakkında nasıl düşünüyordu?

— Mısır Üniversitesi Edebiyat Fakültesi talebesinden Mehmed Bey bir gün Abdülhak Hâmidle Tevfik Fikretin şiirleri hakkında üstadın fikrini sormuş. O da şöyle bir mukayese yapmış:

— Hâmidin şiirini bir müzeye teşbih edelim. İçeriye giriyorsunuz. Bir tarafta fevkalâde kıymetli bir şey görüyorsunuz. Meselâ bin liralık bir seccade, onun yanında bir de alelâde sandalya, şöyle gelişi güzel konulmuş, şurada bir pırlanta, bir tac. Onun yanında bir sırça bardak.

Tevfik Fikretin odasına girerseniz öyle fevkalâde bir şey göremezsiniz. Fakat mevcud olan şeyleri gayet muntazam, müretteb, yerli yerinde bulursunuz.

***

— Fikretin "Tarihi Kadim,, şiiri hakikaten mülhidane midir?

— Bu, uzun bir meseledir. Bu hususta efazılı ulemadan Mehmed Ali Ayni bey bir kitab yazmış, Fikretin bütün o -dışı yaldızlı, içi zehirli- fikirlerini felsefî bir surette tetkik ve reddetmiştir.

Bir aralık doktor Rıza Tevfik ile merhum Babanzade Ahmed Naim arasında bu hususta münakaşa da ol-

[Sonu 7 nci sayfamızda]

Şimdilik Bukadar

Felâketzedelere Yardım İşi

Dün Büyük Millet Meclisinde Dikili felâketzedelerine yapılan yardımdan bahsederken, Sıhhiye Vekili Dr. Hulûsi Alataş, yurddaşların bir kaç sene evvel vukubulan Kırşehir zelzele felâketinde ümid edilen alâka ve yardımı göstermediklerini ve her şeyin hükûmetten beklendiğini söyledi. Bu vesile ile mühim bir noktaya temas etmiş oldu.

Bizde halk, herhangi bir felâkete uğrıyan yurddaşlarının yardımına koşmak hususunda hakikaten lâkayd mıdır?

Şüphe yok ki hayır.. Türk fazla, hattâ lüzumundan bile çok fazla cömerddir. Bu hususda o kadar sayısız deliller mevcuddur ki, bunları saymak ve bu ihtimal üzerinde tevakkuf etmek bile saçma bir hareket olur. Türk misafirperverliği, Türk diğerkâmlığı tarihde bir darbı mesel halindedir.

O halde, buna rağmen niçin Kırşehir zelzele felâketinde bu alâka gösterilmiştir? Ve niçin Dikili felâketinde de ayni lâkaydî görünüyor?

Sebebi bence çok basittir: Teşkilâtsızlık..

Bunun en büyük isbatı, henüz yeni bir hâdise olmak sıfatile Dikili zelzelesinde de görünür. Bir ajans okuyoruz; Anadolunun falan vilâyetinin falan kazasında zelzele felâketzedelerine yardım için şu kadar yüz lira toplanmış ve gönderilmiştir. Buna mukabil en büyük vilâyet olan İstanbuldan Dikili felâketi için bir lira bile gönderilmiş değildir. Halk ayni halk olduğuna göre aradaki bu ahenksizlik ancak, kaydettiğim gibi teşkilât noksanlığı ile kabili izahdır Halkı yardıma davet eden bir makam olmaz, halk parayı nereye teslim edeceğini bilmezse bittabi beklenen yardım husul bulamaz.

Sonra bizde bu yardım şekillerinde iyi bir şekilde ıslah etmek lâzımdır. Halkın doğrudan doğruya kendiliğinden para vermesini beklemek az müsmir olan bir usuldür. Bunun yerine hasılâtı felâketzedelere sarfedilmek üzere müsamereler tertip etmek, sinema gibi eğlence yerlerinin tarifelerine bir hafta gibi muayyen ve kısa bir müddet zarfında ilâveler yapmak usullerini koymak lâzımdır. "Dikili felâketzedelerine yardım haftası,, diye isimlendirilecek olan bu müddet zarfında, bütün yurdda çok parlak neticeler istihsal edilebileceği muhakkaktır.

Sıhhiye Vekâletinin bir ismi de İçtimai Muavenet Vekâleti olduğuna göre, bu teşkilât ve propaganda işini de geniş bir nisbet dahilinde bu Vekâletin organize etmesi lâzımdır.

MURAD SERTOĞLU

İÇKİSİZ SAZ
SORSA KIRAATHANESİNDE
Ramazan münasebetile her akşam: Tanınmış san'atkârlardan müteşekkil mükemmel SAZ HEYETİ zengin programlarına devam etmektedir. Kıraathanemiz nezih ailelerin salonudur.
Telefon : 22308

MİLLÎ MÜCADELEDE İZMİR

N. 17

YAZAN : R. YALKIN

Seyyid Beyin Sözleri Bir İlham Nefesi Gibi Bütün Ruhlara İşlemişti

Hamdi Beyin sözleri, teklifleri salonu dolduran halk arasında derhal büyük bir alâka uyandırmış, ve bilhassa gençleri harekete getirmişti. Kaymakam Bey, bulunduğu köşede, yapılan bu emrivaki karşısında, ezile büzüle kıvranıp dururken intihaba başlanılmıştı bile. Biraz sonra, icra heyetine Dramalı Cemal Bey reis, Hidayet Efe, Hacı Kabakçıoğlu Mustafa, bahriye mütekaidlerinden Avni Beyler de aza seçilmişlerdi.

İaşe heyeti de, Sinvanlı Hacı İsmail efendinin reisliği ile Hacı Eşref, Salih Reis oğlu Hacı Kâzım, Dellâl oğlu Hacı Mustafa, Damadoğlu Hakkı, Şeyhoğlu Emin efendilerden teşkil edilmişti. Umumî reisliğe fabrikatör Seyid ve umumî kâtibliğe de Ruhi Naci Beyler intihab olunmuştu.

Teşkilât, Hamdi Beyin unutulmaz himmeti ve diğer alâkadarların gayreti ile çabucak yapılmış, sıra maddî fedakârlıklara gelmişti artık. Buna da, bütün Edremitlilerin sevdiği ve saydığı Seyid Bey önayak olmuştu. Bu himmetli zat, heyecanlı bir tavırla söze başlamıştı. Ve:

— Arkadaşlar, demişti. Biliyorsunuz ki, dünyada her iş para ile döner. Yurdun müdafaa ve muhafazası için canlarını fedaya koşan fedakârları yalnız alkışlamakla değil biz de fedakârlıkla karşılamalıyız. Onların çok şerefli cephesine, biz de mallarımızı ve paralarımızı saçarak katılmalıyız. Ben, bugün için servetimin yarısını yurdun halâsına tahsis ediyorum. Hemen işe başlıyabilmek için de şimdi beş yüz lira takdim ediyorum.

Bu hamiyetli zatın sesi bir ilham nefesi gibi bütün ruhlara işleyivermişti. Yarım saat içinde nakdî teberrüat on bin lirayı geçmişti. Bu uğura canlarını nezredenlerle de Edremitin millî bölüğü teşkil edilmişti. Bu sırada, Havran köyü de, Hamdi Beyin teşviki, Hafız Hakkı, Kayalı Muharrem, Mehmed Beyler gibi ateşli ve fedakâr gençlerin himmet ve gayretleri ile tam techizatlı bir bölük meydana getirmiş ve bu bölük de Edremite gelmişti.

O gün, bu millî bölükler Hidayet Efenin kumandası altında kasabadan çıkarken kaymakamla Hürriyet ve İtilâfcıların, birkaç gün evvel susturduğu zurnalar çılgın nağmelerile, millî hisleri boğulmak istenilen halkta hırçın naralarile, davullar esrarlı gümbürtülerile fedakârları uğurluyorlardı.

* * *

Manisayı işgal eden mukabil kuvvet, bir tarafdan Kasaba, Ahmedli istikametinde ilerlerken, diğer taraftan ikinci bir kol ile de Sarohanlı, Kayışlar istikametinde istilâ ve işgale devam ediyordu. Bilhassa, bu hat üzerinde hiç kuvvetimiz olmadığı için serbestçe ilerliyor ve 1335 senesi haziranının beşinci günü Akhisarı da işgal etmiş bulunuyorlardı. Bu esnada, Balıkesirden hareket eden yüz seksen sekizinci alayın Akhisar üzerine gelmekte olduğunu haber alan işgal kıtası kumandanı, bu alayı tam mevcudlu ve kuvvetli sanmış ve alelâcele Kayışlar istikametine çekilmeyi daha ihtiyatlı bir hareket saymıştı.

Halbuki, Akhisarın işgali üzerine, Soma cephesinin kesbettiği ehemmiyeti nazarı dikkate alan on dördüncü fırkamızın, Soma üzerine ilerlemesi muhtemel olan kuvvetleri önlemek üzere yola çıkardığı bu alay mevcudu yüz yirmi neferle dört makineli tüfekten ibaret bulunuyordu. İşgal kuvvetini ürküten bu alayımız, Akhisarın tahliyesi esnasında, Kırkağaç, Bakır, Harta üzerinden yürüyerek Süleymanlının şimalindeki çamlıklı sırtlara henüz gelmiş bulunuyordu. Bu sebeble mukabil kuvvetle temas imkânını bulamamıştı.

O günlerde, memleketin en güzel yerlerinin biribiri ardına işgal edildiğini duyan ve işgal edilen yerlerde yapılan zulümleri, gaddarlıkları haber alan Bergama halkı da büyük bir telâş ve endişe içindelerdi. Çünkü, Mememden hareket eden kuvvetli bir işgal kolunun Aliağa çiftliği, Reşadiye istikametinden Bergamaya doğru sarktığı haberini almışlardı. Derhal müdafaa ve mukavemet kararını vermişlerdi. Kasabada bulunan debboy binasına doğru yürümüşlerdi. Buldukları işe yarıyacak silâhlarla, pek çabuk silâhlanmışlar ve tezeden, mücadeleye atılmak üzere aralarında bir de teşkilât kurmuşlardı.

Fakat..., ne yazık ki, her yerde olduğu gibi, Bergamada da Hürriyet ve İtilâfın birkaç hırslı politikacısı saray ve fırkadan aldıkları direktifle meydana atılmış ve bozgunculuğa başlamışlardı. Bir tarafdan, işgal kumandanlığına gönderilmek üzere düzme imzalarla alelâcele hazırladıkları bir davetnameyi, ne oldukları belirsiz iki alçak soysuzla, Hamid Çavuş ve Fransız Ömer adlarını taşıyan iki vatansızla yola çıkarmışlar, diğer tarafdan da, birkaç gün evvel, Dahiliye Nezaretinden telgrafla Bergama kaymakamlığına gönderilen bir emrin suretini sokaklarda okuyup okutmağa ve bu suretle halkı zehirlemek savaşına çıkmışlardı. Emir aynile şu idi:

Bergama Kaymakamlığına

İstanbul: 1 Haziran 1335

Hükûmeti Osmaniye Yunanistan ile hali harbda olmadığı ve mütareke ahkâmına göre Düveli İtilâfiye tarafından bütün teşkilât ve techizatı tahdid edildiği için bu yolda vukua gelen tecavüzlere karşı tabiatile protesto etmekten başka bir çareye tevessül edilemez. Şayed kuvayi işgaliye tarafından böyle bir taarruz vukua gelirse, tarafınızdan hükûmet namına şiddetle protesto edilsin, fiilen mukavemet, sulh konferansında serdeyliyeceğimiz efkâr ve müddeiyatı hukukiyeyi sektedar etmek demektir. İşte bu talimata göre hareket ediniz.

Dahiliye Nazırı
Ali Kemal

Dahiliye Nazırı Ali Kemal beyin bu emri ve bozguncu zorbacıların yaptıkları bu menfi ve alçakça propagandalar, mücadele ve mücahede için ileri atılmak istiyenlerin bir kısmının cesaretlerini kırıyor, millî kuvvetlerin çoğalmasına, teşkilâtların esaslanmasına gerçi biraz mâni oluyorsa da, arzuları gibi bir netice veremiyordu.

Halkın ekseriyeti, İzmirde ve diğer işgale uğrıyan yerlerde yapılan ve yaptırılan protestoların hiçbir netice vermediğini, memleketi istilâya devam eden işgalcilerin teşebbüs ve hareketlerini önliyemediğini söylüyor ve İstanbul hükûmetinin, halka sükûn ve itidal ile protesto tavsiye etmek suretile, işgalcilere tam bir serbestî temin etmek istediğine hükmediyorlardı. Bu noktai nazarla da, artık böyle protesto etmek, sükûn ve itidali muhafaza eylemek, sulh konferansındaki teşebbüslerin sektedar olmamasını düşünmek tavsiyelerine pek te kulak vermiyorlardı.

Teşkilâta devam tarikini, millet ve memleketin selâmeti namına daha uygun ve daha gerekli buluyorlardı. Fakat, ne de olsa dirliksizlik, birliksizlik neticesi dimağları saran tereddüd pek te izale edilememiş ve bu sebeble millî kuvvetlerin tamamile teşekkülü bir hayli gecikmişti. Haziranın on biri olmuş, işgal kuvvetleri de ilerliye ilerliye Reşadiyeyi bulmuştu.

Vaziyetteki tehlike ve vehameti hisseden depo memuru mülâzimievvel Nuri bey, eldeki kuvvetle kasabanın müdafaası ve bilhassa mevcud silâh ve cebhanelerin muhafazası veya diğer bir mahalle taşınması imkânsızlıklarını görüyor, göz göre bu silâhların yabancı ellere geçmesi intimallerini düşünerek, acz içinde çırpınıyor ve çarpınıyordu. Kahraman zabit, nihayet yeis ve ümidsizlik için de kalmıştı. Depoyu ateşlemek kararını acıyarak ve hünküre hünküre ağlıyarak vermiş, ve hemen depoyu tutuşturmuş ve bütün silâh ve cebhaneyi yakmıştı. (Devamı var)

ADLİYE VE POLİS

Yangına Sebebiyet Vermişler

Fırın deposundaki odunları ateşlemek suretile yangına sebebiyet vermekten suçlu mevkuf Nikonun ağır cezada görülmekte olan davasına dünkü duruşmada bakıldı. Şahidler dinlendi. Şahid olarak dinlenilen bekçi Güllünün ifadesine göre Nikonun böyle bir şey yapamıyacağı, çünkü fırında yanlarına gelip gittiği kısa bir zamanda odunları ateşliyemiyeceği iddia edilerek onun suçlu olmadığı söyleniyordu.

Muhakeme diğer şahidlerin celbi için başka bir güne bırakıldı.

Eşyası çalınmış

Kendine aid eşyayı çaldığından şikâyetle beraber yaşadıkları Sahureden şikâyetçi olan Cemilin ikinci sulh cezadaki davasına dün devam edildi. Her iki tarafın gösterdiği şahidler sırası ile dinlendiler. Şahidlerin ifadeleri yekdiğerini tutmamakla beraber çalınan eşyaların da Sahureye aid olduğu tebeyyün ediyordu. Gelmiyen şahidlerden Hakkı ile Kemalin de zorla getirilmeleri için muhakeme başka bir güne bırakıldı.

⌘ ⌘ ⌘

Polis haberleri

Sultanahmedde oturan Emin Darüşşafaka caddesinden geçerken 12 yaşında Muhlisi kullandığı bisiklet ile çarparak ayağından yaralamıştır. Yaralı tedavi edilmiş, suçlu yakalanmıştır.

***

Şişlide, Ebekızı sokağında 13 numaralı Zeynel apartımanında oturan İsmailin beş yaşındaki çocuğu Gülen evin önüne çıkarak taşlar üstünde gezerken ayağı kayıp yere düşmüş, başından hafifçe yaralanmıştır.

***

Kızıltoprakta Reşid paşa köşkünde Reşid paşa mektebi talebesinden Cemil, Kuşdili caddesinden geçerken şoför Hırantın idaresindeki 1612 numaralı otomobil çarparak yere düşmüş, kolundan ve dizinden hafifçe yaralanmış, suçlu yakalanmıştır ve yaralı tedavi altına alınmıştır.

***

Sirkecide Uzunköprü otelinde yatan Mustafa oğlu Hasan ile Tahtakalede Uzunçarşı Bahçeli handa oturan Hüseyin oğlu Bayram, Hatay içkili lokantasında rezalet çıkararak şefgarson Hüseyine sustalı çakı teşhir ettiklerinden her ikisi de yakalanmıştır.

***

Tahtakalede Uzunçarşıda Yemiş hanında yatan Ahmed kızı Emine Büyük Kutucu hanında oturan Abdullah oğlu Mehmed tarafından yumrukla vurularak kaburga kemiklerinin kırıldığını iddia ettiğinden suçlu yakalanmıştır.

***

Küçükpazarda İpçiler caddesi 61 numarada oturan Hakkı oğlu Orhan, Tahtakalede Kaymakçı fırınında Tahir oğlu Hasan sarhoş olarak Hüseyin oğlu Recebin düğününde rezalet çıkardıklarından yakalanmış ve mahkemeye verilmişlerdir.

***

Tophanede Karabaş mahallesinde Çubukçular caddesinde 10 numarada oturan Yaşar oğlu Emin çocuk mezarlıkta ağaçlara tırmanırken yere düşmüş, çenesinden ve göğsünden hafifçe yaralanmıştır. Tedavi için Sen Jorj hastahanesine kaldırılmıştır.

***

Dün Haydarpaşadan Köprüye gelmek üzere hareket eden Göztepe vapuruna binmek istiyen Celile isminde bir kadın iskeleden denize düşmüş, fakat vapur açıldığı için yetişenler tarafından salimen kurtarılmıştır.

Yarın matinelerden itibaren
ŞEHZADE Başı FERAH Sinemada Tel:21359
DENİZ ALTI D-1
TÜRKÇE
Ayrıca şaheser bir film daha:
KARA ALAY

SPOR

Balkan Sürat Birincisi Muzafferle Mülâkat

Genç Talebe, Atletizmin İnkişafı için Neler Düşünüyor ?

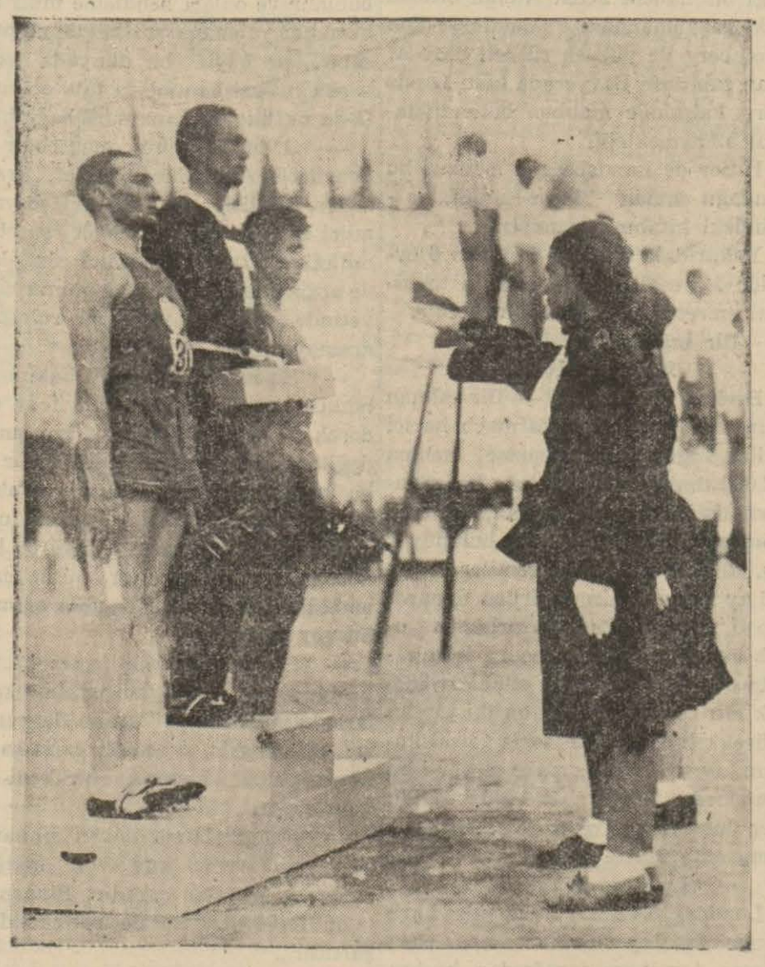

Atina stadında Muzaffer 100 metreyi kazandıktan sonra merasim yapılırken

Onun yalnız kendisine has olan çabukluğunu bidayette bertaraf etmek istiyen beş finalist rakibinin hamlelerini gayet soğukkanlı karşılıyor ve kümeyi sürüklüyor. Elli metre kala âni bir fırlayış ve nihayete doğru süzülen sarışın bir başın altında gürbüz bir vücud. Bu 100 metreyi olduğu gibi 200 metreyi de hepimizi hayret, takdir ve sevinç içinde bırakarak kazanan Muzafferdir.

Şimdi kendisine çok yakışan kırmızı eşofman elbisesini giyiyor. Büyük mermer staddaki uğultu hâlâ dinmedi. Ona hitab eden bu gayri muntazam takdir nidaları yavaş yavaş bir tempoya uyuyor: Bütün Yunan gençliği hep bir ağızdan onun ismini heceliyerek bağırıyor: Mu - zaf - fer, Mu - zaf - fer.

Evet Muzaffer, bizim mütevazı ve küçük Muzaffer.

Sürat koşuları için ayrılıp gelmiyen ikinci adamımızın yerini doldurmak üzere koşulara sokulan ve yerini doldurduğu arkadaşını aratmadığı gibi ondan daha iyi olan birinci adamımızı bile bütün Balkan süratçilerini olduğu gibi mağlûb eden Muzaffer.

Şimdi yavaş yavaş arkadaşlarının bulunduğu tribüne doğru ilerliyor.

Onu daha yakından görmek için ayağa kalkan, eğilen halkın tezahüratı ve çalkanması arasından yavaş yavaş ilerliyor ve kendisini kucaklamak için can atan arkadaşlarının arasında kaynıyor.

Yanyana oturuyoruz. Atina kızlarının rüyalarına giren mavi gözlerini uzaklara dikmiş, sakin sakin düşünüyor. Biraz evvel yırtınarak koşuyu bitiren sanki o değilmiş gibi.

— E anlat bakalım Muzaffer, diyorum. Biz seni tanıyor, biliyoruz. Fakat milletini şeref ve muvaffakiyetle temsil etmiş bir genci tanımak istiyenler memlekette az olmasa gerek, söyle bakalım, nerelisin? Nasıl atlet oldun?

— 1336 da Adapazarında doğdum. Haydarpaşa lisesine girinceye yani 1937 senesine kadar orada okudum. Geçen sene millî atletlerimizden Nazminin teşvikile atletizme başladım. Esasen bu spora ötedenberi çok hevesim vardı. İlk defa olarak İstanbulda üçüncü kategori teşvik müsabakalarına girdim. 100 metreyi ikincilikle kaybetmeme mukabil 200 metrede 25.1 ile birinci olmuştum. Antrenör Nailî bende bir kabiliyet sezmiş olacak. Bundan sonra beni birinci kategoride koşturdu. Üç şehir müsabakasında İstanbulu temsil ettiğim gibi bir çok dahilî müsabakalarda derece aldım. Bu arada uzun atlama Türkiye rekorunu 7.10 yaparak kırdım. İşte nihayet bugünkü mesut neticeyi millî takıma girerek elde ettim.

— Peki, bu kadar yeni bir atlet olmana rağmen bu iyi neticeyi nasıl elde ettin. Sana göre bunun âmilleri nelerdir?

— Evvelâ şunu söylemeliyim ki en mühim sebeb bu sporu benden iyi anlamış olanların sözlerini dinlemek ve kendimi spor yaptığım müddetçe muzir olan her şeyden uzak tutmaktır.

Semih ve Nailînin de bu muvaffakiyetimde epey hisseleri olduğuna bilhassa işaret etmek isterim.

Ona, bu heyecanlı ve uğultulu âlemin üzerinde ne tesir yaptığını sordum. Genç şampiyon:

— Balkan oyunları diyor. İlk defa iştirak etmeme rağmen üzerimde çok iyi bir tesir bıraktı. Bilhassa Yunan milletinin atletizmi bu kadar çok sevmesi ve ona içten alâka göstermesi beni cidden hayrete düşürüyor. Bizim halkımızda bu alâkanın dörtte birini görsek ne mutlu bize.

— Evet, o vakit bizde de taletizm ilerler. Sırası gelmişken sana bir sual daha sorayım: Türkiyede atletizmin kalkınması için ne yapmak lâzım?

Uzaklara bakarak düşünüyor. Şimdi kimbilir karşıki tribünde kaç kişi onun kendisine baktığını zannederek sevinmektedir. Birden sarışın başını doğrulttu ve:

— Bu oldukça geniş bir mevzudur; fakat sizi cevabsız bırakmamak için kısaca söyliyeyim:

a) Atletizmden anlıyanların biran evvel teşkilâtın başına geçmesi,

b) Bol müsabaka ve imkân nisbetinde bol haricî temas,

c) Başka yerlerde olduğu gibi mekteblerde atletizm için de bir numara verilmesi ve sınıfı geçmede bunun da rolü olması.

d) Anadoluda genç kabiliyetler aramak ve onları sıkı kontrol etmek.

— Güzel, sen en çok nelerden zevk alırsın? Nelerle meşgul olursun?

— Lisenin son sınıfında olduğum için her şeyden çok derslerimle meşgul oluyorum. Şimdilik en büyük zevklerim de kitab okumak ve spor yapmaktır.

Uzaktan birisi:

— Muzaffer, diye seslendi.

Semih, pistten onu çağırıyordu:

— Haydi Balkan bayrak yarışı başlıyacak.

Genç, mütevazı ve sempatik şampiyon:

— Geliyorum üstad! diyerek çivilerini aldı ve kalktı.

Füruzan Tekil

BİBLİYOGRAFYA

Musiki terbiyesi

Kanaat Kitabevi - İstanbul 1939 - Fiyatı 125 Kuruş.

İşte bir kitab ki yalnız ismini yazmakla onun hissettiğimiz boşluğunun hasretini çekmeğe başlıyoruz. Musiki terbiyesi cidden muhtaç olduğumuz bir terbiye. Fakat yazık ki pek az mürebbisi var. Yüksek Türk musikisi mahdud ellerde ve mahdud dillerde kaldı. Bu nam altında ise ancak fındık, fıstık satıcılığı yapılıyor. Acınacak hal değil mi?

Hakiki musikimiz hakkında malûmat almak istiyenlere Doktor Suphi Ezgi'nin İstanbul Konservatuvarı neşriyatından olan «Ameli ve Nazarî Türk Musikisi» adlı eserile Hüseyin Sadeddin Arel'in Türklük mecmuasının ilk sayısındanberi çıkan çok değerli makalelerini tavsiye ettikten sonra Profesör Albert Lavignac'ın Abdülhalik Denker tarafından tercümesi yapılan «Musiki Terbiyesi» adlı bu eserine geleliim.

Garbde bu mevzuun en meşhur kitablarından biri olan bu eserde musiki, umumî olarak, lisan, sanat ve ilim bakımından tahlil edilmektedir.

Musikiyi bir lisan telâkki ederek onun her lisan gibi pratik veyahut nazariyat ile öğrenilebileceği, çocukluklarından itibaren öğrenenlerin ona tamamen sahib olabilecekleri, yaşı ilerlemiş olanlar için muvaffakiyetin hemen imkânsız olduğu gösterilmektedir.

Musikiyi hayatın bütün hislerini âhenkli bir surette anlatan bir sanat telâkki ederek, bir mimarın taş parçalarını harekete getirmesine, bir ressamın renkli maddelerle hissini ifade etmesine mukabil bir musikişinasın boşluk içinde ve boşluğa çalıştığı, kulağı teshir, zihni alâkadar etmek ve hisleri yükseltmek için onun nasibinin işitilince kaybolan seslerle uğraşmak olduğu izah edilmektedir.

Musikinin ilimle münasebeti için de «Musiki bir ilimdir. Hem yüksek derecede bir hesab ilmidir. Çünkü bir musikî eseri yapmak için uğraşan bütün esaslar ve usuller neticede tariflerini ve mevcudiyetleri sebeblerini sayılarda ve sayıların terkibinde bulurlar» denilmektedir.

Bu eserde bütün muski mevzuları büyük bir vukuf ve salâhiyetle tetkik edilmekte olduğundan bu bahse dair umumî ve ciddî malûmat edinmek istiyenlerin çok işlerine yarıyacaktır.

Kitabın birinci kısmı musiki terbiyesi üzerine umumî düşüncelere, ikincisi sazların etüdüne, üçüncüsü ses ve ses terbiyesine, dördüncüsü kompozisyona, beşincisi başlangıçta fena idare edilmiş bir musiki öğretilmesini doğrultmak ve ondan istifade etmek çarelerine, altıncısı muhtelif tedris usullerine dairdir. 350 sayfa tutmaktadır.

Etrüsk Vapuru

Seferleri devam edecek halde değil

Bir müddettenberi havuzlarda bulunan Etrüsk vapurunun tamiratı bitmiştir. Ancak Etrüsk vapuru şimdilik Mersin seferlerine devam etmiyecektir. Alâkadarlar vapurun esaslı surette tamir ve tadil edilmeğe muhtaç olduğunu söylemektedirler.

Senenin ilk Büyük Türk Filmi
ALLAHIN CENNETİ
Türk Artistlerinin Şaheseridir.

ESKİ RAMAZAN GECELERİ

Yazan: Selim Nüzhet Gerçek

Çalgılı Kahveler

— 4 —

Bir Müddet Sonra Çığırtkan Yine Çalgıyı Başlatır Ve Âlem Devam Ederdi

Tulumbacılar

Araya bir fasıla vermek, biraz tenevvü temin etmek için de çığırtkan fırsatını bularak şöyle bir mani okurdu:

Yaz gelince çok hoş olur Çamlıcanın havası
.... Efendi oynıyacak çal bir iki telli havası.

Çalgıcılar iki telli havası çalarlar-oynıyacak meydana çıkar oynamağa başlardı. Oyunun sonunda çalgıcılar bir müddet istirahat ederlerdi. Bu esnada herkes istediğini yapabilir, sigara içer, su ve kahve istiyebilirdi. Çalgı çalındığı zaman ise meydancılar bir köşede dururlar ve herkes sükûnetini muhafaza ederdi.

Bir müddet sonra çığırtkan yine çalgıyı başlatır ve âlem bu suretle devam ederdi. Bu fasılada, hazır bulunanlardan daha başkla söylemek istiyenler varsa onlar meydancılar vasıtasile çalgıcılara söylemek istedikleri havaları bildirirler. Çalgı o havaları çalar ve bütün gece bu suretle geçerdi.

Ramazanın haftasından yirmi beşine kadar, yani Kadir gecesinden bir gece evveline kadar bu kahvelerde şu tarzda müsabakalar da olurdu.

Diğer mahallelerdeki gençler toplanarak, üst ve başlarına itina ederek, bir akşam bu kahvelerden birine giderlerdi. Bunların yalnız bir tanesi okumakla mükellefti. Diğerleri onun maiyyeti sayılırlardı. Çünkü bu kahvelerde bazı geceler başka mahallelerden de grup grup gelenler olurdu. Ve bu suretle tedarikli bulunmak zarureti vardı. Bazı müsabakalarda hiç sebebsiz denilecek kadar ve bazan bir sebeb tahtında kavgalar çıktığından daima kuvvetli bulunmak ve dayak yememek lâzımdı.

Grup halinde gelen delikanlılar hepsi birer mahalle tulumba teşkilâtına merbut olduklarından herhangi bir yangın esnasında biribirlerini kovalamış, arkadan gelen öndekini tutmuş veyahud öndekileri aşmış olurlarsa bunlar arasında bir soğukluk hasıl olurdu. Biribirlerine herhangi bir kahvede rastgelirlerse mutlaka bir arbede kopardı. İki grupun okuyucuları biribirlerine ağır sözlerle dolu maniler söyliyerek bu iki tarafın ayaklanmasına sebebiyet verirler, kahvenin içinde iki taraf ellerine geçirdikleri iskemle veyahud beraberlerinde getirdikleri kırbaç ve usturpalarla dövüşürlerdi. Bu esnada kahvenin sahibi ve çığırtkan aralarına girer ve bunları mutlaka ayırmağa muvaffak olurdu. Çünkü kahve sahibleri bir ocak tulumbası reisi, yani mahalle tulumbalarının âmiri idi. Bunun için oraya gelen gençler onun hatırını sayarlar ve sözünü dinliyerek kavgayı bırakırlardı. Üç beş dakika sonra da kavga ettiklerine nâdim ve pişman olurlardı. Çünkü hatırını sayıp da kahvesine geldikleri reisin kahvesinde kavga etmek ayıp sayılırdı. Çığırtkan derhal her iki tarafın gönlünü hoş edecek ve onları bribirlerile barıştıracak mâniler söyler, çalgı çalar, her iki taraf ayağa kalkarak ve biribirlerine sarılarak barışırlardı. Bu barış görüş esnasında çalgı mutlaka bir Cezair havası çalardı. İki grup da sanki aralarında hiçbir şey geçmemiş gibi kahvecinin hakkını vererek çıkıp giderlerdi.

Bu arbededen istifade eden yine kahve sahibi olurdu. Kavga esnasında en küçük bir ziyan olduysa onu ziyadesile alırdı. Çünkü ziyan olduğu vakitler her iki taraf çıkarken daha çok para bırakmak zaruretinde idiler.

Kadir gecesinden bayram gecesine kadar bu kahvelerde her ne kadar çalgı bulunursa da pek kalabalık olmazdı. Çünkü bütün bu tarzdaki kahvelerin müdavimleri bu müddet zarfında kendi hususî kahve koğuşlarını bayram hazırlığı olmak üzere temizlemek, süslemekle meşgul olurlardı. Hepsi bir de esvab yapmır velhasıl umumiyetle bayrama hazırlanılırdı.

Son gecelere mahsus mâniler de vardı. Bunlardan birini misal olarak okuyalım:

Namerdin likmasını ne kendin ye ne yedir
İhvanın toplantısı seneden seneyedir

Bayram olunca bu kahvelerin çalgıcıları o kahveyi tutan reisin bulunduğu mahalleyi gezmeğe hazırlanırlardı. Gezmek te şu tarzda olurdu:

İstanbulda ne kadar tulumba teşkilâtı olan mahalle varsa o tulumbaların reisleri de tedarik edebildikleri çalgılarla beraber,evvelce tayin edilen hudut mucibince, mahallelerini dolaşmağa hazırlanırlardı. Bu mahalle gençleri tutmuş oldukları çalgıcıları arife günü akşamı kahvelerine getirirler, bayram sabahına kadar bu çalgıcılarla güzel bir vakit geçirirlerdi. Bir taraftan gençler kahvede bulunan berberlerine tıraş olurlardı. Tıraş olanlar temiz çamaşırlarını alarak hamama giderlerdi. Bu grup gelinceye kadar diğer bir grup hazır olur, bu suretle hepsi temizlenir, yıkanır ve süslenirlerdi. İşi nöbete bağlamaktan maksat ta kahveyi boş bırakmamak ve kahvenin ahengini bozmamaktı.

Sabaha karşı o mahallenin tulumbasının reisi ve tulumbacıların en yaşlıları çalgıcılarla beraber hamama gider ve onlar da ayni suretle hazırlanırlardı. Avdetlerinde bayram namazı kılmak üzere camie gitmek mutadları idi. Bayram namazı kılınırken kahvede kalanlar tulumbanın teferrüatından olan boru ve fenerlerini siler ve parlatır, baskı kolu demirinin ucuna kurdeleler bağlarlar, tulumbalarını koğuştan çıkarıp kahvenin önüne getirirlerdi.

[Devamı var]

Başvekilin Numan Menemencioğlunu Tebriki

Ankara, 16 (Hususî) — Numan Menemencioğlunun mesleğe girişinin 25 inci senei devriyesi dolayısile, Ankarada Karpiçte verilen bir ziyafette, gazetecilerin önünde, Başvekil ve Hariciye Vekâleti Vekilinden, Numan Menemencioğluna gönderilerek ziyafette okunan mektub aşağıdadır :

Hariciye Vekâleti Kâtibi Umumisi Numan Menemencioğluna

Azizim Numan,

Hariciye mesleğine girdiğinizin yirmi beşinci senesini tamamladığınız bu gün, sizi senelerdenberi hariciyemizin kıymetli bir uzvu olarak tanımaktan duyduğum iftihara ilâve olarak, tesadüfen Vekâlet vekili sıfatile de tebrik etmek fırsatını bulduğum için çok bahtiyarım.

İştirak ettiğiniz bütün mühim siyasî müzakerelerde, Türkiye Cümhuriyetinin haklarını ve halis maksadlarını yüksek kiyaset ve zekânızla müdafaa ve daima müsbet ve parlak neticeler almak taki büyük gayretlerinizi ve çalışmalarınızı iftiharla yâdederim.

Her zaman şahidi olduğumuz dürüst faaliyetinizin, bundan sonra da memleketimiz için daima hayırlı neticeler vereceğine kani olarak, daha çok uzun seneler için sıhhat ve muvaffakiyet dilerim.

Başvekil
Hariciye Vekâleti Veklii
Dr. Refik Saydam

Fekede yağmur tahribat yaptı

Feke (Hususî) — Kazamızın kazancı, Köleli, ve Çürükler köylerine yağan şiddetli yağmurlar ve dolu büyük hasarat yapmıştır. Ve köylüler derhal hükûmeti vaziyetten haberdar etmişlerdir. Zararın mühim olduğu tesbit olunmuştur. Asmalardaki üzümler dökülmüş ve hububat sellere karışarak daha filiz olan buğdaylardan hiç bir eser kalmamıştır.

Mein Kampf
Adolf Hitler

Türkçeye çeviren: HÜSEYİN CAHİD YALÇIN

Matbuatın Fransaya Hürmeti Sinirime Dokunuyordu

— 17 —

Reichstag'ın imparatoru siyasi nutuklar söylemekten men yolundaki hareketi beni son derece coşturuyordu. Çünkü bence bu hususda hiç salâhiyet sahibi olmıyan bir meclisden sadır olmuş bir karar idi. Bu erkek kazlar Parlamentolarında, yalnız bir devrei içtimaiye zarfında, fikir itibarile en zayıf olanları da dahil olmak üzere, bütün bir imparator hanedanının asırlarca müddet yapamıyacakları manasızlıklardan daha fazla manasızlıklar yumurtlayorlardı.

Her yarı delinin mütalealarını dinletmek üzere söz almak davasına kalkıştığı, hattâ Reichtag'da "vazii kanun,, sıfatile milleti mahvetmek için başı boş kaldığı bir Devlette imparatorluk tacını taşıyan zatın bütün devirlerin en geveze insanlarından mürekkeb sefil bir meclisten azar işitebildiğini görmek bana nefret veriyordu.

Beni bütün bütün çileden çıkaran şey saray arabalarının en ehemmiyetsiz bir beygirini bile gayet hakirane selâmlıyan ve hayvan cevaben kuyruğunu sallarsa vecd ve istiğraka dalan o Viyana matbuatının Almanya imparatoruna taallûk eden endişelerini müteessir bir tavır altında pek iyi gizlenemiyen bir süiniyet ile ifadeye cüret etmesi idi.

Bu matbuatın sözlerine bakılırsa Almanya imparatorluğunun işlerini müdafaa arzusundan pek uzak idiler. -Allah böyle bir şeyden onları saklasın! - Fakat, yaranın üzerine parmağı bu kadar dostane koymakla bu matbuat iki imparatorluk arasındaki ittifakın tahmil ettiği vazifeyi ifa ediyor ve ayni zamanda gazetelerin hakikati söylemek yolundaki vazifelerini yerine getiriyordu. ilh.. Bunu söyliyerek parmaklarını keyifli keyifli yaraya batırıyorlardı.

Kan tepeme çıkıyordu. Büyük matbuattan gittikçe şüphe etmeğe başladım.

Yahudi aleyhtarı gazetelerden birinin, **Deutsches Volksblatt**'ın, bu gibi ahvalde daha kibar ve terbiyeli davrandığını teslim etmek mecburiyetinde kaldım.

Bundan başka, sinirime dokunan şey büyük matbuatın o sırada Gransaya karşı beslediği müstekreh hürmet ve ibadetti. Bu matbuatın o "büyük medenî millet,, i medih ve sena için terennüm ettiği tatlı kaideler okunduğu zaman, insan Almar olduğuna utanıyordu. Bu şefi Fransızlık iptilâsı çok kere beni o dünyaya şamil gazeteleri elimden atmağa sevketti. Ekseriya Volksblat'ta saldırıyordum. O daha küçük bir kıtada idi. Fakat bu gibi mevzuları daha münasib surette tedkik ediyordu. Onun mütearrızane Yahudi aleyhdarlığını tasvib etmiyordum. Fakat içlerinde bazan öyle deliller görüyordum ki beni düşündürüyorlardı.

Herhalde, o zamanlar Viyananın mukadderatına hâkim olan adamı ve partiyi işte bu gibi ahval içinde tanıdım. Bu Dr. Karl Lueger ile Hıristiyan - Sosyal parti idi.

Viyanaya geldiğim vakit bunlara pek muarız idim. O adam da, partide benim nazarımda **mürteci** idiler.

Fakat gerek o zatı, gerek eserini tanımak fırsatını bulup da daha esaslı bir anlayış neticesinde açık bir hayranlık hissettiğim zaman iptidaî bir adalet vecibesi bu hükmü değiştirecekti. Bugün, Dr. Lueger'i her vakitten ziyade, bütün devirlerin en yüksek Alman şehremini telâkki ediyorum.

Hıristiyan - Sosyal hareket karşısındaki fikrimin böyle değişmesi yüzünden ne kadar batıl düşüncelerim silinip süpürüldü!

Fakat Yahudi Aleyhdarlığı hakkındaki hükmüm de zaman ile değişti ise de bu benim için çok ıztırablı bir ihtida teşkil etmiştir.

Bu bana gayet acı batınî mücadeleler pahasına mal oldu. Ancak akıl ile hissiyatın çarpıştıkları aylarca mübarezeden sonradır ki zafer akıl tarafında tecelli etmeğe başladı. İki sene sonra hissiyat akıl ile birleşti ve onun sadık muhafızı ve nasihatçısı oldu.

Müfekkiremin almış olduğu terbiye ile barid akıl arasında cereyan eden bu şiddetli mücadele esnasında Viyana sokaklarının verdiği hayat dersleri bana kıymet biçilmez hizmetler ifa etmişlerdi. Bir zaman oldu ki artık, ilk günlerdeki gibi, muazzam şehrin sokaklarında rastgele yürüyordum. Gözlerim yalnız binaları görmek için değil insanları görmek için de açılıyordu.

Bir gün, eski şehirden geçtiğim sırada, birdenbire uzun kaftanlı, siyah lüle lüle saçlı bir adama rastgeldim.

Bu da bir Yahudi miydi? İşte ilk düşüncem bu oldu.

Linz Yahudilerinde bu manzara yoktu. Adamı belli etmeden ihtiyatkârane tedkik ettim. Fakat bu yabancı çehreyi tedkik ettikçe, yüzünün çizgilerine baktıkça kendime ilk irad ettiğim sual de dimağında başka bir şekil aldı ordu:

Bu da bir Alman mıydı?

Bu gibi ahvalde her zaman vukua geldiği üzere, kitablarda şüphelerimi izale edecek bir çare aradım. Hayatımın ilk Yahudi aleyhdarı broşürlerini birkaç heller mukabilinde satın aldım. Maatteessüf bu broşürlerin hepsi okuyucularının Yahudi meselesini hiç olmazsa prensip hususunda biraz bilmekte oldukları farazıyesinden hareket ediyorlardı. Onların ifade tarzları da bana yeni yeni şüpheler verdiler. Çünkü iddialarını teyid makamında ileri sürdükleri deliller çok kere sathî ve ilmî bir temelden tamamen mahrum idiler

Bunun üzerine eski batıl fikirlerime tekrar düştüm. Bu, haftalarca hattâ aylarca devam etti.

Mesele bana o kadar gayri tabiî, ithamlar o kadar ölçüsüz görünüyordu ki bir haksızlık irtikâb etmek korkusunun verdiği işkence içinde tekrar endişe etmeğe ve tereddüdlere düşmeğe başlıyordum.

Vâkıa, bir noktada, hususî bir mezhebe mensub Almanların mevzuu bahsolamıyacağını, tamamen ayrı bir kavmin mevzuu bahsolduğunu bilmek meselesi hakkında, artık şüphe edemezdim. Çünkü bu mesele ile iştigale başlıyarak dikkatim Yahudi üzerine intifa edeliberi, Viyanayı başka bir manzara altında görüyordum. Nereye gitsem gözüme Yahudiler çarpıyordu. Gözlerim çok Yahudi gördükçe onları sair insanlardan daha iyi ayırd etmeğe alışıyorlardı. Şehrin merkezi ve Tuna kanalının şimalinde kâin mahalleler zevahirinde Almanların zevahiri ile artık hiç bir müşabih taraf kalmamış bir nüfus ile cıvıl cıvıl kaynaşıyordu.

Fakat bu nokta hakkında azacık şüphem kalmış olsa da Yahudilerden bir kısmının tavrü hali her türlü tereddüdü kat'î surette izale ederdi.

Yahudiler arasında teressüm etmiş ve Viyanada oldukça şümul peyda etmiş büyük bir hareket Yahudiliğin ırkî vasfını bilhassa göze çarpar bir surette meydana çıkarıyordu: Siyonizmden bahsetmek istiyorum.

Hakikatte, Yahudilerin ancak bir ekalliyeti böyle bir vaziyet alınmasını tasvib ediyor, ekseriyet bunu fena görerek prensibi redeyliyor gibiydi. Fakat yakından bakılınca, bu zevahir siliniyor, davanın icabları dolayısile uydurulmuş kötü sebebler -yalanlar demek için bu kelimeyi kullanıyorum- serisinden ibaret bir hale geliyordu. Filhakika, liberal Yahudiler denen kimseler siyaset Yahudileri ayni ırktan kardeşleri değil diye reddetmiyorlardı; sadece, Yahudiliklerini alenen itiraf ediyorlar. [*Devamı var*]

SULTAN AZİZ NASIL PEHLİVAN OLDU?

No: 72

YAZAN: *M. Sami KARAYEL*

Arnavutoğlunun ağası olduğu yerde duramıyordu. Sazlı pehlivanı sormak ve sordurmak sabırsızlığile sızlanıyordu.

Arnavudoğlu, ağasının olduğu yerde kıvrandığının farkına vardı. Bir pot kırmasın diye derhal kaptandan sordu:

— Kastamonudan hangi pehlivanları tanıyorsun kaptan?

— Bir çok var..

— Başpehlivanlardan?.

— Sazlıyı, Çalık Ahmedi tanıyorum.

— Bunlarla güreşiniz var mı?

— Sazlı ile güreşmedim.. Çalıkla güreşim var.

— Çalık nasıl pehlivan?.

— İyi bir pehlivan. Fakat, ben onu çabucak yeniverdim.

— Sazlıyı nasıl bir pehlivan diye işittin?..

— Bu, çok iyi bir pehlivanmış.. Karşılaşmadık onunla..

— Ben de Sazlıyı öyle işitmiştim.

— Evet, iyi pehlivanmış.. Sazlı yarın gelse de bir güreş atsak.....

— Çok iyi olur kaptan!.. Biz de, doya doya seyrederiz.

Arnavudoğlu, o derece sakin ve mütevazi idi ki, kaptanın kendisini bir pehlivan gibi telâkki etmesine imkân yoktu.

Yalnız, bir aralık kaptan sordu:

— Ağam; siz de maşallah sırım gibi bir adama benziyorsunuz.

— ....

— Enseniz, omuzlarınız, hele pençeleriniz çok kuvvetli olduğunuzu gösteriyor.

— Eh... Biraz...

— Bizim gibi kendinizi yıpratmıyorsunuz.. Baksanıza, ne kahve, ne sigara ve ne de rakı içiyorsunuz.. tabiî böyle insan ne de olsa kuvvetli olur.

— .....

— Ben, eğer rakı ve sigara içmemiş olsa idim kudururdum.

— Maşallah siz çok kuvvetlisiniz!.

— Ne de olsa biraz yağ var...

— Öyle...

— Fakat, sizde hiç yağ yok.. sırım gibisiniz maşallah!.

— Hamdolsun...

— Daima, iş yapar ve çalışır bir zata benziyorsunuz?

— .....

— Galiba, tarlada, bağda, dağda, çalışıyorsunuz?

— Ne olacak biz çiftçi insanlarız.

— Belli, çok sarp görünüyorsunuz.

Arnavudoğlu, gösteriş itibarile kaptanın bile nazarı dikkatini celbetmişti. Parmakları bir mengeneye benziyordu.

Hele, adaleli ensesi, omuzlarının genişliği ilk nazarda göz alırdı. Lâkin, yağlı halli bir adam olmadığı için onu alelâde elbisesile gören adamlar kavi bir gen olarak kavrıyabilirdi.

Deniz yolculuğu can sıkmadan devam etti. Kaptan çenebaz bir insan olduğu için şundan bundan konuşuyor ve tatlı bir vakit geçiyordu.

Akşam olmağa başlamıştı. Bir aralık gemicilerden birisi kaptanın karşısına dikilerek:

— Kaptan baba, rakı mezesi ne yapalım?.. dedi.

Kaptan gemicinin sözlerine şu cevabı verdi:

— Ülen yarın güreşeceğiz.. bu akşam rakı içmiyelim...

— Bir akşamlık rakıdan ne olur kaptan, baba..

— Yok, yok.. Bu akşam rakı içmiyeceğim, sonra erken yatacağım.. sabaha ne de olsa kuvvetli olmak lâzım..

— Kaptan baba, kim sizi yenebilir ki?..

— Öyle amma; büsbütün de ortalığı boş bilmemeli.. ne olur, ne olmaz?

— .....

— Belki, Sazlı gelir...

— Sazlı ne yapabilir kaptan baba?.

— Olsun, bu akşam pehlivanlığım üzerimde içmiyeceğim, hattâ, görmüyor musun çubuk bile içmiyorum..

— .....

— Siz, bana güzel yemek verin.. Gündüzün verdiğiniz bol et gibi bir et yemeği ve bir de bulgur pilâvı varsa değme keyfe.

Dedi.

Ve, Arnavudoğluna da dönerek:

— Ağam; görlüyorsunuz ya, yarına kendimizi hazırlıyoruz.

— Çok güzel. .

— Hem biraz vücudüm dinlenmiş olur.. ve hem de yarın iyi bir güreş idmanı yapmış olurum..

— Çok iyi ediyorsunuz kaptan..

— Bu, müsabakalar bana, idman yerine geçiyor ve, vücudümü bir iki ay kadar kuvvetli bulunduruyor..

— .....

— Yarın hangi pehlivan gelirse, gelsin yenemezler beni.. Sazlıdan da korkmam.

— .....

(Devamı var)

Hikâye

RÜYA

Yazan : Mücellâ Yakar

Vakit çok geç, bütün şehir ve hattâ tabiat bile uykuda. Kapkara ve sessiz bir gece, sokak başındaki gaz lâmbasının titrek ışığı odaya cılız bir aydınlık veriyor. Pencerenin yanında duran beyaz karyolada bir genç kız yatıyor. Başak rengi saçları yastığa serpilmiş, gözlerinin etrafı, yıllardanberi çektiği "ayrılık acısının,, ıztırabile gölgelenmiş, solgun dudaklarında yarım kalmış bir gülüşün izleri var. O şimdi mışıl mışıl uyuyor. Rüyasında :

"Günlerdenberi haber beklediği sevgili Ekreminden mektup alıyor, yırtarak açıyor zarfı, satırlar biribiri ardına sıra sıra dizilmiş, nedense gözleri satırlardaki kelimeleri okuyamıyor bir türlü, sadece bir cümleyi okuyabiliyor: "Müberra artık bana gel...,, Hıçkırıklar boğazına düğümleniyor, fakat ağlıyamıyor, göz pınarları sanki kurumuş, bir damla bile yaş akıtmıyor, halbuki ağlamak ne kadar istiyor, heyecanını dindirmek için. Yerinden fırlıyor, koşuyor... Nehirler, denizler, bağlar dağlar geçiyor, Anadolunun en ücra bir köşesine, küçücük evine gidiyor Ekremin. Kapının önüne geldiği vakit, evin etrafında bir sürü kalabalık gördü, sıkılarak yanlarına sokuluyor, Ekremi sormak istiyor onlara fakat hiç kimse bakmıyor yüzüne, sadece kulaktan kulağa bir dedikodu geziyor:

"Ekremle evlendi, amma 1 ay oldu ayrıldılar,, diye. Müberra olduğu yerde donup kalıyor, beyninden vurulmuş gibi sersemliyor. "Demek ki aylardanberi beni mektupsuz bırakmasına sebeb bu imiş,, diyor. Onu buraya Ekrem çağırmıştı bu fena haberi vermek için mi kimbilir, Müberra daha fazla oralarda duramıyor, ağır ağır karşı tepeye doğru ilerliyor. Yavaş, yavaş tırmanıyor tepeye doğru, fakat aksi şeytan o çıkıyor tepe yükseliyor, bir türlü erişemiyor o yemyeşil tepeye, halbuki ne kadar da istiyordu çıkmak sanki orada "Ekremini,, bulacakmış gibi bir hissikablelvuku vardı içinde. Erişilmiyen arzuların verdiği azapla bütün benliği yorgun dönüyor geldiği yollardan... Bir aralık ne oldu bilinmez, uçsuz bucaksız bir deniz çıktı karşısına, boğuk iniltiler çıkaran deniz durmadan kaynıyor. İleride tâ uzaklarda bir karaltı görüyor Müberra, âdetâ küçücük bir ada amma ne güzel bir yer orası. Ağaçlar, çiçekler, kuşlar, herşey, herşey var, sanki tabiat düğün yapıyor orada, kitara seslerini kuşların bir ağızdan söylediği aşk serenadı tempoluyor, adayı yalıyarak sahile doğru esen bahar rüzgârının getirdiği yasemin kokusu Müberranın hafifçe genzini yakıyor ve fakat tatlı bir sarhoşluk ta veriyor, dakikalarca gözleri kapalı öylece duruyor, ses ve koku işte Müberranın taparca sevdiği iki tabiat şaheseri, fakat bu iki güyük güzelliğin mütemmimi "Aşk,, nerede... Müberra silkiniyor, açıyor gözlerini en büyük noksanını hatırlıyarak, o ne?Ekrem yeşillikler içine gömülmüş her vakitki gibi tatlı tatlı gülüyor ona, Müberranın artık tahammülü kalmadı, kendisi suların kollarına bırakıyor yüze yüze gidiyor Ekremin yanına. Yıllardanberi ayni hissin zebunu olan Ekrem de heyecanlı çok, kollarını uzatıyor, başak rengi başını çekiyor göğsüne, ancak Müberranın işitebileceği bir sesle her vakitki itiraflarını tekrarlıyor:

— Şeker kızım, benim her şeyimsin, sen bana kanı bir olanlar kadar yakın kalbimin göğsüme olan mesafesi kadar uzaksın, seni görmediğim bir günü sesini işitmediğim zamanları yaşanmamış bir ömür parçası diye isimliyorum, sana ben bütün bir ömür muhtacım. Sen olmazsan ölürüm, benim canım, her şeyim, haydi bak gözlerime, haydi...

Müberra kulaklarına doğru yayılan alev rengini gizlemek için yüzünü geniş göğsüne gizliyor Ekremin.

Birden hava kararıyor gece oluyor. Her taraf sessiz, tatlı bir rüzgâr esiyor, gecenin bu en derin saatinde ay dalgalarla öpüşürken, Ekrem de tertemiz aşkının ilk günahını işliyor, saçlarından öpüyor Müberrayı...,,

Gökte hafif bir kızıllık var, tanyeri ağarıyor. Bütün geceyi uzak âlemlerde sonsuz güzellikler içinde geçiren genç kız yatağında kımıldadı, solgun yanaklarını gölgeliyen koyu kirpikli gözkapakları açıldı, hakikatle karşılaşan yeşil gözler geceki rüyanın kahramanını içi yanarak odanın her köşesinde aradı, fakat hey hat rüya kadar tatlı olamaz, sevinçle açılan göz kapakları, ıztırapla kapanıyor, sararmış yanaklardan iki damla yaş saçlarına süzülürken, her vakitki hasta ses inledi:

"— Demek ki sevgim bir rüya imiş.,,

YURDDA SABAH

Giresunda Fırtına Ve Mendirek İhtiyacı

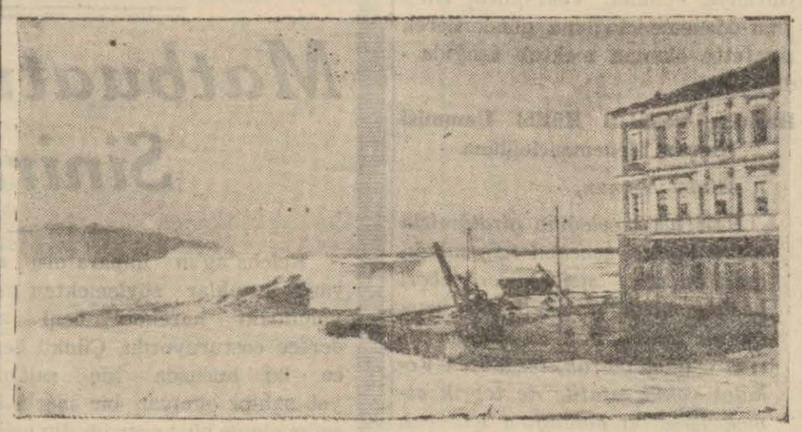

Fırtınalı bir havada Giresun limanı

Giresun (Hususî) — 9/10/939 pazartesi günü akşamı saat 21 de birdenbire çıkan kasırga limanda ve şehir civarında çok zararlar yaptı.

Rüzgâr garbdan şarka görülmedik bir süratle anî olarak başladı. Limanda bulunan mavna ve motörleri derhal karaya attı. Üç mavna, iki motör parçalandı. Yüzlerce çuval fındık ve tüccar eşyası batan ve parçalanan mavna ve motörlerden denize döküldü. Şehirde ve civarında evlerin kiremitlerini ve camlarını kısmen kırdı. Birçok yerlerde ağaçları söktü. Bu fırtına içinde Mehmed Efendi lokantasında bir de yangın çıktı ise de derhal yetişen itfaiyemizin gayretile söndürüldü. İkinci büyük bir tehlikenin önü de bu suretle alınmış oldu. İnsan zayiatı bir kişidir. Bu felâket Giresunumuzun başına hemen, hemen her sene gelmektedir. Giresun limanı Karadenizin işlek limanlarından biri olduğu gibi fırtınalarına da açıktır. Çok az bir masrafla yaptırılabilecek bir mendirek bu felâketlerin önünü alacak ve bir çok yurddaşların başına bu felâket artık gelmiyecektir.

Giresunda Lig Maçları

Futbol liğ heyeti toplanarak liğ fikistürlerini yaptı ve böylelikle zengin programla işe başladı. Programa göre bayram ve diğer tatil günleri spor günü oldu.

Trakyada Arteziyen Kuyuları

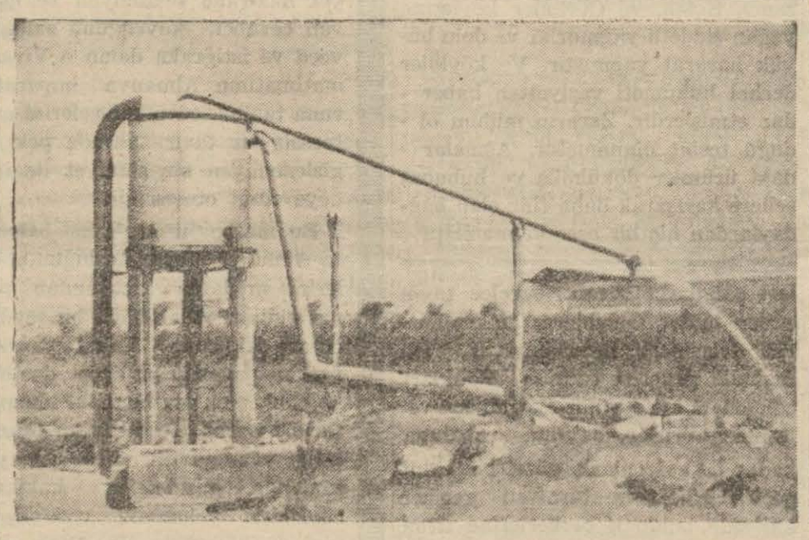

Edirne, 15 (Hususî) — Trakyayı bol ve iyi suya kavuşturma yolunda tutulan arteziyen açma hareketi günden güne genişlemektedir. Bu sayede bir çok kasaba ve köylerimiz bol ve iyi suya kavuşmuştur.

Öğrendiğime göre son günlerde Babaeski, Lüleburgaz ve köy öğretmen mektebinin çiftliğinde 110 metreden aşağı inen daha 3 arteziyen fışkırmak üzeredir. Büyük sondaj makinelerinin de bu günlerde gelmesi beklenmektedir. Resim bu kuyulardan birini göstermektedir.

Bursa Haberleri

İlk mekteblerin birinci kadroları yapılmış ve Maarif Vekâletine gönderilmiştir. Birinci kadrolar Vekâletten geldikten sonra ikinci kadrolar da derhal Maarif Vekâletine gönderilecektir.

* * *

İkinciteşrin başında merkeze bağlı bulunan (50) yi mütecaviz köyde tedrisatı eğitmenler tarafından yapılmak üzere ilk okul açılacaktır.

* * *

Geçen sene merkeze bağlı bulunan Gürsu nahiyesi köy kadınları için açılmış olan biçki ve dikiş kursları bu sene de Tirilye merkezinde açılacak ve ay başında faaliyete başlanacaktır.

* * *

Maarif Müdürü Fâkir Erdem Mudanya ve Gemlik kazalarını teftiş etmiş, öğretmenlerin ve talebelerin durumlarile yakından alâkadar olmuşlardır. Bu hafta içinde de; Karacabey, Kemalpaşa, İnegöl, Yenişehir ve diğer kazalara da gidip ayni teftişleri yapacaktır.

Bursaya Kıbrıs eşekleri getiriliyor

Şehrimizde merkeb cinsini çoğaltmak ve ıslah etmek için pek yakında Kıbrıstan damızlık merkebler getirileceğini alâkadarlardan öğrendik. Bu sayede iyi cins merkeb ve katır elde etmiş olacağız.

Bursada hayvan panayırı

Bursa, (Hususî) — Valimiz Refik Koraltanın emirlerile Yenişehirde bir hayvan panayırı açılmıştır. Bu panayırın açılmasındaki maksad ve gayenin halka anlatılması için de vilâyet baytar baş müdürü Kemal, Yenişehire hareket etmiştir. Orada konferanslar verecektir.

Bilhassa verilecek olan konferansların mevzuu "Hayvan cinsini ıslah, çoğaltmak ve beslemek,, hakkında olacaktır.

Ankara Borsasının

16 Birinciteşrin 1939

FİYATLARI			Açılış ve Kapanış
Londra	1	Sterlin	5.24
New-York	100	Dolar	129.7180
Paris	100	Frank	2.96875
Milano	100	Liret	6.675
Cenevre	100	İsviçre Fr.	29.3475
Amsterdam	100	Florin	69.5425
Berlin	100	Rayşmark	—
Brüksel	100	Belga	21.87
Atina	100	Drahmi	0.97
Sofya	100	Leva	1.5875
Prag	100	Çek Kor.	—
Madrid	100	Pezeta	13.1825
Varşova	100	Zloti	—
Budapeşte	100	Pengü	23.425
Bükreş	100	Ley	0.9525
Belgrad	100	Dinar	2.495
Yokohama	100	Yen	30.6125
Stokholm	100	İsveç Kr.	31.19
Moskova	100	Ruble	—

ESHAM VE TAHVİLÂT

Türk Borcu I peşin 19.65

Ergani

Anadolu Demiryolu Mümessil peşin

Merkez Bankası

ARADIĞIM SENDİN!

No. 16 **Nakleden : ÜLVİYE SAKAR**

Hale, daha ziyade gülmeğe koyuldu.

— Oh, Mehmed, evliliğin ne kadar da aleyhinde bulunuyorsunuz? Bence, sevilen bir kimseye, bütün bir hayat için bağlı bulunulduğunu takdir etemk çok tatlı bir şey olmalıdır. Bu insana bir kalb istirahati verecek bir his olsa gerek.

— Evet, insan sevdiği kimseye bağlılığını hiçbir zaman hissetmez, Halbuki siz, aşka yabancı kalıyorsunuz.

— Bu genç, hoşuma gitseydi, vaziyet başka türlü olurdu. Zira sevgi sonradan vücud bulabilir..

— Hayır, sevgi sonradan gelemez.

— Neden bu kadar kat'î söylüyorsunuz?

— Zira para üzerine dayanan bir evlenme mütekabil sevgiye inkılâb edemez.

— Rica ederim, sebebini izah edebilir misiniz?

Mehmed, noktai nazarını anlatmağa başladı:

— Gönül denilen şey küçük hanım, her türlü muhakemeyi, projeyi altüst edebilir. Bir gün eğer birisini severseniz bu adam pederinizin bulup size gösterdiği nişanlı namzedlerinin haricinde kalacak, evlenme hakkındaki fikirlerinizi tamamile değiştirebilecek bir şekilde olacak ve bunun farkına vardığınız zaman iş işten geçmiş bulunacaktır.

Genç kız, bu bahsin kendisinde uyandırdığı heyecanı göstermemek için müstehzi bir tavırla:

— Bunları ne kadar kuvvetle ileri sürüyorsunuz Mehmed? dedi.

— Söylediklerimi isbat güç değil ki, bu işler umumiyetle hep böyle vukua gelir.

— Öyle ise, bakın, haberim olmadan sevmiyeceğime katiyen eminim. Bilhassa, tesbit etmiş olduğum ideali tahakkuk ettiremiyecek bir adamla asla evlenemem. İrademe ve hislerime ne derece hâkim olduğumu bilemezsiniz.

— Öyle olsun, yalnız unutmayın ki, bu işlerde irade, muhakeme yürümez, sizin için korktuğum şey bu nevi gayri iradî sevgi meselesidir. Zira böyle bir vaziyette, kendinizi manevî cihetten düşmüş addedecek ve erkeğin aşkı gururunuz için bir darbe olacaktır.

Mehmed, son sözleri epey acı bir tavırla söylemişti. Hale, birdenbire, genç adamla böyle şeyleri konuşmadan sıkılarak kızardı ve bir sıçrayışta merdivenlerden yukarı çıkarak kayboldu.

XII

O sene, ilkbahar çok güzel olacağa benziyordu. Daha şimdiden bahçedeki ağaç dallarında yaprakların ince dantelleri görülüyordu. Her yer, etrafı ısıtmağa çalışan güneşin parlaklığı ve ağaçlarını yeşillikleri içerisine gömülüyor, Hale de, femen her gün sabahları mutad at gezintisine devam ediyordu.

Mehmede, o zamandanberi bir daha elbisesi hakkında hiçbir ihtarda bulunmamıştı, bu hususta, adetâ aralarında zımnî bir anlaşma yapılmış gibiydi. Genç kız, oföründen daima, uzak duruyor ve arada sırada gezdikleri yerlere müteallik bazı sualler için zarurî kelimelerden başkasını dudakları arasından çıkarmıyordu.

Zaten tabiati de son zamanlarda çok değişmişti. Bazan, genç kızın ifrat derecede bir neşeden birdenbire marazî bir melankoliye düştüğü görülüyordu.

Ve kendisile en fazla temasta bulunan da Mehmed olduğu için, Halenin hırçınlığına ve can sıkıntısına hep o hedef oluyordu.

Genç adam, Halenin kendisine gösterdiği en ufak bir sempati nişanesinden sonra derhal, mağrur bir tavır takındığını ve gösterdiği bu yumuşak hareketini karşısındakinin canını sıkmak ile örtmek istediğini farketmişti.

İşte, bir gün Mehmedin, yeleğini yırtması, Halenin bu değişik tabiatini bir daha meydana koymasına âmil oldu. Halbuki Mehmedin bunda hiçbir kabahati yoktu. Genç kız şoföre, gördüğü güzel bir kır çiçeğini koparmasını söyledi. Çiçeğin bulunduğu yer yüksekçe idi. Mehmedin, epey uğraşması lâzımdı. Buna rağmen, çiçeği koparıp Haleye vermek için çalışırken, kenarda bulunan dikenli bir çalıya takılan şoförün yeleği de yırtılıvermişti.

Mehmed, Halenin nazarından kaçmıyan sıkıntılı bir harekette bulundu. Şoförün vaziyeti genç kızın okadar hoşuna gitti ki kahkaha ile gülmeğe başladı. Zihninden, Mehmedin, ertesi günü bu kıyafetle gelmeyip başka bir elbise giymeğe mecbur kalacağını geçirdi.

Hakikaten, Mehmed, ertesi gün başka bir kıyafetle geldi. Fakat şoförüne bakınca, Hale, onun koyu bej bir ceket giydiğini ve eskisinden daha şık ve zarif olduğunu gördü.

[Devamı var]

Rumanya Kralı 46 Yaşında

Bükreş, 16 (A.A.) — Rador ajansı bildiriyor:

Gazeteler, kral Karolün 46 ncı yıl dönümü münasebetile uzun makaleler neşretmekte ve kralın fotoğraflarile birlikte tercümeihaline geniş yer ayırmaktadırlar.

Matbuat, başında kiyaset ve enerji ile muttasıf bir krala malik olmanın Rumanya için talih ve bahtiyarlık olduğunu kaydediyor ve hükümdarın memlekete müşkül bir zamanda nizam ve sükûnet temin eylediğini ve bu suretle memleketi dün yarın bugün geçirmekte olduğu büyük imtihana hazırlamış bulunduğunu bildiriyor.

Bursa koyunlarına aşı yapılıyor

Bursa (Hususî) — Baytar baş müdürü Kemal, vilâyet baytar müdürü Necati ve baytar sıhhiye memurları; Zırafta ve Anahor köylerine giderek 3000 den fazla koyunu aşıya tâbi tutmuş ve hepsini de aşılamışlardır. Yarın da merinos koyunlarının aşıları ve banyolarına başlanacaktır.

Fekede Çocuk Esirgeme Kurumu

Feke (Hususî) — Kazamızın Kaçuk Esirgeme Kurumu teşekkül etmiştir. Ve 1/10/1939 tarihinden itibaren çalışmağa başlanmıştır.

Yeni İtalyan Elçisi Londrada

Londra, 16 (A. A.) — İtalyanın Londra yeni büyük elçisi Bastianini yarın Hariciye Nezaretine giderek mutad ziyarette bulunacaktır.

Siyasî mehafilde mevcud kanaate göre bu ziyaret münasebetile İtalyan büyük elçisi hükûmetinin bazı meseleler hakkındaki hattı hareketini tasrih edecektir. Büyük elçinin Romadan hareketinden evvel Mussolini ve Kont Ciano ile yaptığı mülâkatlarda oldukça tamam talimat almış olduğuna Londrada şüphe edilmemektedir.

Çorlu ilk tedrisat müfettişi köy muallimlerini topladı

Çorlu, (Hususî) — Çorlu, Saray kazaları ilk tedrisat müfettişi Fuad Arton teftiş mıntakalarındaki köy muallimlerini kaza merkezlerinde toplıyarak bu sene tatbik edilecek köy ders programı ve köy kültürile alâkalı konuşmalar yapmıştır.

Çorluda okuma kursları açılıyor

Çorlu (Hususî) — Herhangi bir sebebden okuyamıyarak mekteb çağını geçirmiş vatandaşları okur yazar bir hale getirmek maksadile Halkevi bir kurs açmağa karar verdiğinden kursa kaydedilen vatandaşların sayısı şimdiden bir hayli artmıştır. Bu faydalı teşebbüs okuma yazma bilmiyen vatandaşlar arasında sevince vesile olmuştur.

RADYO Programı

SALI: 17/10/1939

12,30 Program ve memleket saat ayarı, 12,35 Ajans ve meteoroloji haberleri, 12,50 Türk müziği, Çalanlar: 1 - Okuyan: Muzaffer İlkar, 1 — Vasilinin Kürdili Hicazkâr peşrevi, 2— Lemi - Kürdili Hicazkâr şarkı: (Gül gibi dolaşırsın), 2 — Salâhaddin Pınar - Kürdili Hicazkâr şarkı: (Nereden sevdim o zalim kadını), 4 — Cevdet Kozan - Ud taksimi, 5 — Rahmi bey - Kürdili Hicazkâr şarkı: (Sana ey canımın canı efendim), 6 — Leylâ Hanım - Kürdili Hicazkâr şarkı : (Çeşmanını göster de), 7 — Kürdili Hicazkâr saz semaisi. 2 - Okuyan : Melek Tokgöz, 1 — Nevres - Muhayyer şarkı: (Gün kavuştu), 2 — Refik Fersan - Mahur şarkı: (Kirpiğine sürme çek), 3 — Udî İbrahim - Şehnaz şarkı: (Süzüldükçe güzel gözlerin), 13,30-14,00 Müzik (Karışık program - Pl.).

18,00 Program, 18,05 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri, 18,25 Müzik (Dans müziği - Pl.) 18,55 Konuşma (Halk iktısad saati) 19,10 Türk müziği, Çalanlar: Vecihe, Ruşen Kam, Cevdet Kozan, 1 - Okuyan: Radife Erten, 1 — Rahmi bey - Bayati şarkı: (Gül hazin, sünbül perişan), 2 — Refik Fersan - Hicaz şarkı: (Göğsümden kaçıp gittin), 3 - ..... - Hicazkâr şarkı: (Bana hemdem eyliyen), 4 — Salâhaddin Pınar - Hüzzam şarkı: (Seviyordum onu ruhumda kanarken yaralar) 5— İshak Varan - Hüzzam şarkı: (Kaç yıl seni ben). 2 - Okuyan: Necmi Rıza Ahıskan, 1 — Arif bey - Suzinak şarkı: (Bir dil ki esiri gam olur), 2— Arif bey - Kürdili Hicazkâr şarkı : (Düşer mi şanına), 3 — Asaf bey - Kürdili Hicazkâr şarkı: (Bazan dalarım o güzel çehreye), 4 — Suphi Ziya - Kürdili Hicazkâr şarkı: (Bir gamlı hazan), 5 — Kürdili Hicazkâr Sirto. 19,50 Konuşma (Ormanlarımızı tanıyalım), 20,05 Türk müziği: Klâsik program, Ankara radyosu küme ses ve saz heyeti, idare eden: Mesut Cemil. 21,00 Konser takdimi: Halil Bedii Yönetken. 21,15 Müzik (radyo orkestrası - Şef: Hasan Ferid Alnar) 1 - Johann Strauss: "Çigan Baron,, operetinin uvertürü. 2 - Flotow "Marta,, operetinin uvertürü, 3 - Auber: "Prtiçenin Dilsiz kızı,, uvertürü, 4 - Josef Strauss: "Köy kırlangıçları,, (Vals), 5 - Offenbach: "Orfeo Cehennemde,, 22,00 Memleket saat ayarı, ajans haberleri, ziraat, esham ve tahvilât, kambiyo - nukut borsası "fiyat,, 22,20 Serbest saat, 22,30 Müzik (Cazband - Pl.), 23,25-23,30 Yarınki program ve kapanış.

Askerlik İlânları

Fatih Askerlik şubesinden:

15 Teşrinievvel 939 tarihli celb ilânına ilâvedir.

1 — 316 - 334 "dahil,, doğumlulardan hiç askerlik etmemiş cezalı ve cezasız ve tebdilihavası hitam bulanlardan "Gümrük,, "Tank,, "Hava,, "Harb sanayii,, "Kimya,, "Topçu,, "Muzika,, "İstihkâm,, "Muhabere,, "Nakliye,, sınıflarile yine 316 - 334 "dahil,, doğumlulardan hiç askerlik etmemiş cezalı ve cezasız ve tebdilihavası hitam bulanlardan gayri islâm erat celb ve sevk edilecektir.

2 — Şubede toplanma günü 25/10/939 sabah saat "9,, dur.

3 — Vaziyetleri cezasız bulunanların bedelleri 24/10/939 akşamına kadar kabul edilecektir.

4 — Davete gelmiyenler hakkında kanunî muamele yapılacaktır.

Büyük Anketimiz

"Fikret! Cenabıhak Seni Affetsin!„

(Baş tarafı 3 üncü sayfamızda)

du. Rıza Tevfik, Fikretin fikir ve felsefesini, akide ve imanını isbat için Türk Ocağında bir konferans verdi. Gazeteler uzun uzadıya bu hâdiseyi mevzuu bahsettiler. Rıza Tevfik o konferansında Fikretin mutekid olduğunu, fakat dini herkesten başka türlü anladığını söyledi, onu kudsî bir rehber olarak gösterdi.

Onun üzerine Ahmed Naim cevab verdi:

"— Bu kudsî rehber dediğiniz kim senin yüzündeki kudsiyet maskesini yırtıp mahiyetini izhar etmeyi en mukaddes bir vazife biliriz, dedi.

Tarihi Kadiminden ve:

"Ben ki birkaç pulu tercihinden Protestanlara zangoçluk eden Şairim...„

Diye başlıyan son manzumesinden parçalar naklederek Fikretin o şiirdeki fikirlerinin tamamile münkirane, mülhidane olduğunu oradan parçalar naklederek isbat etti. Bir risale halinde neşrolunan bu cevabda Ahmed Naim, Fikretin ahlâk ve seciyesini de tahlil etmekte idi:

— Pek hırçın, pek mağrur olan bu şairin benliğini dünyada tatmin edecek bir saadet yoktu, diyordu. Ağzında insanlığın vâkıa kıymeti pek büyüktü. Fakat o vasfı haiz mevcud henüz dünyaya gelmemişti. Daha doğrusu o mevcudu yegâne kendisi idi. Hâlikına hitaben:

"Ben benim, sen de sen, ne Rab, ne ibad!

Diyen Fikret kendisini hiçbir kimsenin elinden gelemiyecek bir sıhhati eda ile tarif ve tasvir etmiştir.

Deniliyor ki: "Fikret sert bir çelik gibi hiçbir vakit, hiçbir kuvvet karşısında eğilmedi, nihayet kırıldı.„ Lâkin tasviri itmam için söyliyeyim, bu çelik pek sert olmakla beraber iki yüzüne geleni cerihadar eden bir zehirli acem kılıcı idi.

Fikret tab'ındaki bu şeamet sevkile uzlet ve itizali ihtiyar ederek "irfanına tebdili tâbiiyet„ ettirdi. Amerika bandırası altında protestanların propaganda ocağında karar kıldı ve en nihayet orada can verdi.

Biz Fikretin had ve liyakatinden aşırı tazim edildiğine bir şey demiyoruz. Her taifenin kendi büyüklerine tazim etmelerini pek tabiî görürüz. Fakat bizi de, hele mukaddesatımızı tahkire nam ve güftarı âlet ittihaz edildikten sonra, ona tazim ile mükellef addetmek her halde insafsızlıktır!

"Biir kudreti külliye var Ulvî ve münezzeh„

Demekle Fikret acaba imanını kurtarmış sayılabilir mi? Herhangi bir materyalistin de söyliyebileceği bu sözü, hilâfına karain olmazsa lehine tefsir ve tevil etmek vakıâ mümkün idi. Fakat dikkat ediliyor mu? "Kudreti külliye var„ diyor, "Allah„ demiyor, Halbuki Allaha iman için bu kadarı kâfi değildir. Allah ismi şerifinin kur'anda tevsif edilen mehâlûne o vasıf dairesinde iman ve itikad etmeli ki Allaha imanı var denilebilsin. Müslüman olmak için de bu imana bir de peygamberlere ve onların tebligat ve ihbaratına iman etmeyi ilâve etmek lâzımdır.„

***

Ahmed Naimin bu cevabını naklettikten sonra Eşref Edib devam etti:

— Görüyorsunuz ya, Fikret hakkında zaman zaman ne kadar şiddetli münakaşalar olmuştur! Bugün bu münakaşaları tazelemekte hiçbir fayda yoktur. Fikretin şairliği, sanatı istenildiği kadar tahlil ve tenkid edilebilir. Amma diğer hususiyatı karıştırılsa Fikrete dostluk edilmiş olmaz.

Heykelini dikmek meselesine gelince, bunda biraz geç kalındığını zannediyorum. Rusyada "Tarihi Kadîm„ şairinin heykeli çoktan dikilmiş olduğunu Kopuz mecmuası sahibi Fethi Tevetten işittim. Rıza Çavdarlı, meşhur Rus şairi Puşkinin bile bir Tarihi Kadîm yazamadığını, Fikretin ondan da yüksek olduğunu söylüyor. Eğer Fethi Tevetin söylediği heykel meselesi doğru ise Bolşevikler buna karşı büyük kadirşinaslık göstermişler demek.

Evet, bütün beşerin hakkıdır beka emeli;
Fakat bu hakkı ne taşdan, ne leşten istemeli.

— Fikretin şiirlerini yakmak lâzımgeldiğini söyliyenlerin fikrine ne dersiniz?

— Fikretin bu münkirane şiirlerinden başka çok güzel şiirleri vardır. Onlar kıyamadan nasıl yakılır?

***

— Fikret, Tarihi Kadîm şiirini yazdığına nadim olmuş, diyorlar. Hakikaten böyle midir?

— Fatin Hocanın anlattığına göre, Tevfik Fikret bu şiirini bir "Sahve„ halinde, istibdadın en karanlık bir zamanında, ümidsizliğin hissini, şuurunu meflûc eylediği bir günde yazdığını kendisine söylemiş ve çok itimad ettiği bir dostundan "doktor Rıza Tevfikten„ başka kimseye göstermemiş. Hayli zaman sonra o dostu, bir daha okumak üzere istemiş. Israr ederek kimseye vermiyeceğine dair söz vererek almış. Fakat sözünde durmamış. Ötekine berikine vermiş. Aradan birçok zaman geçtikten sonra Sultanî talebesinden birinin kitabları arasından çıkmış, etrafa dağılmış. Fikret: "buna muttali olunca bir çocuk gibi ağladım.„ demiş ve bunun hakikaten bir cinayet olduğunu itiraf etmiş. Esasen bunu yazdığına büyük nedamet gösterdiğini ve çok teessür duyduğunu söylemiş.

Bizce bugün Fikret hakkında söylenecek son söz, Süleyman Nazifin şu temennisidir:

— Fikret! Cenabı Hak seni affetsin!

Italya Ve Balkanlar

(Baş tarafı 1 incide)

cadeleye girişmekte tereddüd etmedi. Bu noktadan, Balkanları, ne şekilde olursa olsun bir Rus tehlikesinin tehdid etmesi halinde, İtalyanın elinde mevcud bilûmum vasıtalarla aksülâmelde bulunacağı neticesi istihrac edilebilir. Adriyatikden her türlü tehlikenin uzaklaştırılması, İtalyan haricî siyasetinin bir doğmasıdır.

Bu şerait altında, İtalyan diplomasisinin merkezî Avrupa ve Balkanlardaki yeni hareketi anlaşılır. Her şeyden evvel Roma, Avrupa kıtasının çok hassas olan bu mıntakalarından harbi bertaraf etmeyi istiyor. Yalnız İtalyan menfaatleri değil fakat Avrupa an'anesinin ve medeniyetinin menfaatleri mevzuu bahistir. İtalya, bundan dolayı açıkça sulh lehinde hareket ediyor. Bu maksadla, tavassut mahiyetinde bir takım teşebbüslerle, Tuna ve Balkan yarım adasındaki milletler arasındaki her türlü ihtilâf mevzularını bertaraf eden itilâfların akdini tasavvur, telkin ve teşvik ediyor.

Bu hareket daha şimdiden semeresini veriyor: Belgrad ile Budapeşte arasında ekalliyetler hakkında bir itilâf projesi tetkik edilmektedir. Bu gün, Budapeşte ile Bükreş arasında da ayni şey görülüyor. Corriere della Sera'nın Budapeştedeki muhabirine göre, Rumen hükûmeti, Macar hükûmetine, Transilvanyadaki ekalliyetlere müteallik bir muahedenin akdine dayanan bir teklif göndermiştir.

Le Messagero' da, "Bulgar - Rumen münasebetlerinin tenevvürünün çok yakın„ olduğunu bildirmektedir. Hattâ, Adalar denizine mahreç meselesi üzerinde bir Bulgar - Yunan anlaşması imkânından bile bahsedilmektedir.

La Tribuna, Budapeşte ile Sofya arasındaki münasebetlerin adamakıllı samimî olduğunu beyan eylemektedir.

Bütün Tuna ve Balkan hariciyelerinin yeni faaliyeti, ihtilâfı mümkün olduğu kadar tahdid ve sulhü idame eylemeyi istiyen İtalyanın siyasetine tekabül ediyor.

Zelzele Felâketzedelerine Yardım

(Baş tarafı 1 incide)

hariciyeye aid kısmında değişiklik yapılmasına aid olanı kabul edildikten sonra zelzeleden müteessir olan yerlere yapılacak yardım hakkındaki kanunun müzakeresine geçilmiştir.

Bu münasebetle söz alan hatiblerden Nevzad Ayaş "Bursa„ yardım için istenilen miktarın yerinde ve takdire değer olduğunu işaret ederek encümen esbabı mucibesinde "Geçen defa Kırşehir felâketzedelerine yapılan yardım dolayısile köylünün yakin ihtiyaçlarının lâyıkı veçhile tatmin edilemediği anlaşıldığı ve bu tecrübeden istifade edilerek son defa Dikilide vukubulan yer sarsıntısı dolayısile yapılması düşünülen yardımların mümkün olduğu kadar köylünün ihtiyaçlarına ve asrî telâkkilerin icablarına uydurulması„ hususunda ileri sürülen temenniyi işaret ederek hükûmetin bu temenni hakkında izahat vermesini istemiştir.

Ahmed Aldemir "İzmir„ yapılacak yardıma teşekkür etmiş, ancak bunun Dikiliden maada Bergama ve civar köylere ve seylâba maruz kalan Birgiye şamil olub olmadığını sormuş, bu civar halkının maruz kaldıkları felâketi hafifletmek için ziraat bankasının borçlular üzerinde tazyik yapmaması ve bunların mahsullerinin bir an evvel alınması lüzumunu ileri sürmüş ve bu cihetler etrafında hükûmetin düşüncelerini öğrenmek istemiştir.

Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekili doktor Hulûsi Alataş, Dikilide vukubulan ve hâlâ devam etmekte olan zelzele karşısında ilk günden itibaren hükûmetin ve alâkadar diğer makamların devamlı olarak oradaki vaziyetle alâkadar bulunduğunu işaret ve bu zelzele ve seylâb neticesi kaybettiğimiz vatandaşlar yüzünden duyulan acıya tercüman olmuş ve demiştir ki :

— Bugün muhtaç olub hiçbir iaşe imkânı kalmıyanlar Kızılay tarafından iaşe edilmekte olduğu gibi açıkta kalmış olan vatandaşlara yine Kızılay tarafından 1150 çadır tevzi edilmiştir.

Enkaz altında kalan tütün ve diğer yiyecek maddeleri süratle çıkarılmakta ve emin yerlere yerleştirilmektedir. Zelzelenin mahiyetini tetkik ve burada yapılacak olan binaların ne şekilde ve nerede yapılmasını tesbit için gönderilmiş olan mütehassıs heyetler mahallinde tetkikatta bulunuyorlar. Yine bu mıntakada şimdiye kadar yapılan işlerle bundan başka daha neler yapılmasını tayin etmek üzere Kızılay başkanı ve baş müfettişi hâdise mahallinde tetkikatta bulunarak Ankaraya döndüler. Zelzeleden müteessir olanlardan hiç kimse bugün açıkta değildir.

Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekili bundan sonra Kırşehir zelzelesi münasebetile yapılmış olan muavenetler etrafında bütçe encümeni mazbatasındaki temenniye karşılık olarak demiştir ki:

— Kırşehirde kısa bir zamanda az bir para ile azamî yardım yapılması üzerinde tevakkuf edilmiş ve bu iş bizzat vatandaşların yardımı ile tahakkuk ettirilecekti. Fakat vatandaşlar yardımda geri kalmışlar ve her şeyi hükûmetten beklemişlerdir.

Başvekil doktor Refik Saydam da ziraat bankasındaki para borçlarının tecili meselesine temas ederek geçen ayın yirmi beşinde görüşmüş olduğu İzmir mebuslarının verdikleri notta, Dikiliye hükûmet tarafından bir istihkâm bölüğü gönderilerek enkaz altında kalan tütünlerin çıkarılması, Dikiliden askere alınmış olanlara 15 gün izin verilmesi, iskân idaresinin ve Kızılay elinde kereste mevcud ise o mıntakaya gönderilmesi, halk elindeki pamukların alınması istenildiğini ve bir de mekteb işi bulunduğunu söylemiş ve demiştir ki:

— Millî Müdafaa Vekâleti ayın 27 sinde bir istihkâm bölüğü göndermiş ve enkaz altında kalmış olan tekmil tütünler çıkarılmıştır.

Asker olanlara da 15 şer gün izin verilmiştir. Mahallindeki vaziyete nazaran inşaat başladığı zaman elde mevcud kereste gönderilecektir.

Mekteb meselesi yerinde başlıyacak umumî teşkilâta aid bir meseledir. Pamuklar da çıktığı zaman alınacaktır. Ziraat bankası işinden şimdi bahsedib bunu tasrih etmek isterim.

Bu izahattan sonra kanun heyeti umumiyesi üzerindeki müzakere kâfi görülerek maddelere geçilmiş ve seylâbdan zarar görenlere yapılacak yardım için Kızılay Kurumuna ünvanile Maliye Vekâleti bütçesinde açılacak fasla 300 bin lira fevkalâde tahsisat konulmaktadır.

Meclis, ruznamesine dahil bulunan ve Hatay vilâyeti teşkiline aid kanuna ek lâyihayı tasvib ederek pazartesi günü toplanmak üzere içtimaına nihayet vermiştir.

Bakırköy Tahakkuk Başmemurunun Muhakemesi

(Baş tarafı 1 incide)

rülerek tahkikat yaptık. Bu sırada rüşvet aldıkları da tebeyyün etti. Tahkikatı tevsi ettik.

İş ilkönce Güzide isminde bir kadının evi üzerinde intikal ve ferağ muamelesi yaptırması için tahakkuk memurluğumuza müracaat etmesi ve evrakının kanunsuz bir şekilde hazırlanması ile meydana çıktı.

Sonra Serpuhi isminde diğer bir kadının ferağ muamelesinde kendi işlerini takib etmekte olan Nişanın yine tahakkuk memuruna muamele parası ismi altında iki lira rüşvet verdiği de sabit oldu. İlk tahkikatta bunu hem Osman, hem Serpuhi, hem de Nişan itiraf ve ikrar ettiler, tutulan zaptı da imza ettiler.

Bilâhare dinlenilen şahidlerden âmme şahidi olan belediye hesab işleri murakibi İbrahim ile Üsküdar belediye muhasibi Cafer de ilk âmme şahidinin söylediğinin aynini söylediler.

Diğer şahidlerden bir çoğu gelmemişti. Yalnız Miltiyadi gazinosu sahibi ile Yeşilköyde Otel Palas sahibi İstavri, Bakırköyde berber Eşref Güler dinlendiler. Bunlar kendilerinin rüşvet vermediklerini söylediler. Son şahid olarak komik Dümbüllü İsmail dinlendi. Dümbüllü İsmail:

— Benden para istemediler. Ben kendilerine bana müracaat edince idare memurile konuşun dedim. Onlar gidip idare memurile görüştüler. Sonra Sabrinin bana söylediğine göre bizden beş lira istemişler dedi. Muhakeme diğer şahidlerin celbi için diğer bir güne bırakıldı.

Talebeye Zorla Maske Satıldığı Asılsız

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

Bu karar havadan pasif korunma kanununa bağlı talimatname icabı olarak verilmiş ve talimatnamenin hükümleri dahilinde derhal tatbikatına başlanmıştır. Bu tatbikat öğretmenler tarafından talebeye maske almanın zaruret ve ehemmiyetini anlatmak suretile yapılmaktadır. Yoksa talebelere maske aldırmak mecburiyeti şeklinde asla tezahür etmemiştir.

Esasen bu şekilde bir mecburiyet ihdas edilmiş olsaydı bu mevcud kanuna da muhalif bir hareket olurdu.

Bir sabah refikimizin yazdığı gibi talebe maske almaya icbar edilmemiştir ve icbar edilmiyecektir.

Diğer taraftan şehrimiz Maarif Müdürlüğü ve Maarif Vekâleti talebeye alınması tavsiye olunan bu maskelerin tedarikinde kolaylık temini için bütün alâkadarlarla temas etmektedirler. Bu temaslar neticesinde talebe lehinde bir çok imkânlar bulunacağı muhakkaktır. Daha şimdiden talebenin memurlara yapılan taksitli satış imkânlarından istifade etmeleri imkânı bulunmuştur. Dün bu hususta kendisile görüştüğümüz Maarif Müdürü Bay Tevfik Kut bir muharririmize demiştir ki:

"— Bu hususdaki neşriyat doğrudan doğruya mevcud kanunu bilmiyenler veyahud da anlamak istemiyenler tarafından yapılmaktadır. Mekteblerde maske tedarikini temin için yaptığımız tamimler ve toplantılar sırf bu hususda talebenin nazarı dikkatini celbetmek ve maskenin lüzum ve ehemmiyetini tebarüz ettirmek maksadile yapılmıştır. Mevcud kanun ve buna bağlı talimatname bunu icabettirmektedir. Diğer taraftan talebeye maske tedarikinde kolaylık temin etmek için çalışılacağı da tabiidir.„

Kafkasyada Sovyet Tahşidatı Yalandır

(Baş tarafı 1 inci sayfamızda)

zetesinin diplomatik muhabiri yazıyor:

"Sovyet - Türk konuşmaları neticeye yaklaşmaktadır. Molotof - Saracoğlu görüşmelerinin uzun fasılalara uğramasını, müşkülâttan mütevellid zannetmeğe mahal yoktur. Sovyet tekliflerinin, Ankara tarafından Londraya ve Parise bildirilmesi keyfiyeti, Ribbentrop'un ziyaretinden ileri gelen teahhurlarla, Sovyetlerin Baltıktaki meşguliyetlerine inzimam etmiştir. Türkiye hükûmetinin, Balkan hükûmetlerini alâkadar eden maddeleri kendilerine tebliğ ettiği muhakkaktır.„

Saracoğlu'nun Temasları Ve Balkanlar

Londra, 16 (A. A.) — Bükreşten Reuter ajansına bildiriliyor:

B. Saracoğlu ile B. Gafenco arasında ya Köstencede, yahud Karadenizde bir mülâkat yapılacağı ve bu mülâkatın Türkiye Hariciye Vekilini memleketine götüren gemide vuku bulacağı tahmin edilmektedir.

Türk - Sovyet paktı hakkında kat'î hiçbir tafsilât verilmemesi, gerek buradaki gerek diğer Balkan memleketlerindeki resmî mehafili müteredddid bırakmaktadır.

Bununla beraber umumiyetle iyi haber alan mahfiller, Türkiyenin, müttefikleri menafiine aykırı hiçbir şey kabul etmediği kanaatini izhar etmektedirler.

Moskova Müzakereleri Daha Bir Müddet Devam Edecek

Moskova, 16 (A.A.) — Türkiye Hariciye Vekili Şükrü Saracoğlu bugün Sovyet komiserler heyeti ve hariciye komiseri Molotof'u saat 16 da tekrar ziyaret etmiştir. Mülâkat iki saat sürmüştür.

Umumî intıba müzakerelerin henüz bitmediği merkezindedir.

Moskova Müzakereleri Ve Fransa

Paris, 16 (A. A.) — Bu sabahki matbuat tefsiratı:

Rusya - Finlandiya diplomatik ittilâfının yanıbaşında B.Saracoğlunun Kremlin sarayında yaptığı müzakereler de büyük bir alâka ile takib edilmektedir.

Ordre gazetesinde Pertinax, Türk-Sovyet müzakereleri hitam bulunca, neticenin bir taraftan Fransa ve İngiltere ve diğer taraftan da Sovyetlerbirliği arasında bir nevi köprü tesis edeceğini ve Türkiyenin bu köprünün mesnedini teşkil edeceğini bildiriyor.

Alman diplomasisi bu köprünün inşasına mâni olmağa çalışıyor, fakat Türkiye tarafından demokrasilere karşı yapılan taahhüdleri tehlikeye düşürmeğe muvaffak olmıyacaktır. Zira, doğu meselesi bütün vüsat ve ehemmiyetile ortaya geldiği zaman İngiliz filosunun müzaheretindeki avantaj Ankara hükûmeti için pek büyüktür.

Maisky'nin Bir Ziyareti

Londra, 16 (A.A.) — "Havas„

Sovyet elçisi Maisky bugün öğleden sonra Hariciye Nezaretine giderek Lord Halifax ile görüşmüştür.

Zannedildiğine göre bu konuşma, iki memleketin ticaret münasebetleri ve Türk - Sovyet, Sovyet - Finlandiya müzakereleri gibi günün meseleleri hakkında cereyan etmiştir.

Şimal Memleketleri Devlet Reislerinin İçtimaları

Yeni bir tavassut teklifinden bahsediliyor

Stokholm, 16 (A.A.) — Danimarka ve Norveç kralları, beraberlerinde Hariciye Nazırları bulunduğu hal de hususî trenlerle buraya gelmişlerdir.

Danimarka hükümdarı saat 18,10 da ve Norveç kralı da saat 9,25 de buraya muvasalat etmiştir.

Hususî bir tayyare, Finlandiya reisicümhuru ile Hariciye Nazırını getirecektir.

Ziyarete gelen zevat, İsveç kralının misafiri olacaklardır.

Müzakerelere çarşamba sabahı başlanacaktır.

İsveç kralı, misafir devlet reisleri şerefine bir ziyafet verecek ve B. Sandler de Hariciye Nazırlarını kabul edecektir. Müzakerelere öğleden sonra da devam edilecek ve bu görüşmeler, ayni günde hitama erecektir. Finlandiya Reisicümhuru, memleketine tayyare ile dönecek, Danimarka ve Norveç kralları ise payitahtlarına muntazam gece ekspresleriile avdet edeceklerdir.

Yeni Bir Tavassut Teşebbüsü Mü?

Helsinski, 16 (A. A.) — Buranın iyi haber alan mehafilindeki şayialara göre, çarşamba günü Stokholmda toplanacak olan şimal memleketleri konferansında, Roosevelt ile Mussolininin, umumî bir sulh için mutavassıt rolü oynamalarını rica edilmesi hususu görüşülecektir.

Bulgaristanın Balkan Paktına Girmesi Hakkında Bir Teşebbüs

Londra, 16 (A.A.) — Daily Telegraph gazetesine göre, Belgrad hükûmeti, Rumanya ile Macaristan arasında muvaffakiyetle neticelenen tavassutundan sonra, şimdi Bulgaristanı Balkan Antantına girdirmek için Rumanya ile Bulgaristan arasında tavassutta bulunmağa çalışmaktadır.

İkramiye Kazanan Ergani Tahvilleri

Ankara, 16 (A.A.) — İkramiyeli yüzde 5 faizli 1933 Ergani istikrazı tahvillerinin 13 üncü ikramiye keşidesi bugün 16/10/939 Merkez Bankası idarei merkeziyesinde Maliye Vekâleti, Merkez Bankası mümessilleri ve noter huzurunda icra edilmiştir. Bu keşidede ikramiye isabet eden tahvillerden bazılarının numaralarile isabet miktarları aşağıdadır:

Bunlardan başka 289 adet tahvile de 120 şer lira ikramiye isabet etmiştir.

191132 numaraya 30 bin lira, 13335 numaraya 15 bin lira, 43545 numaraya 3 bin lira, 57110 numaraya 3 bin lira, 185759 numaraya 3 bin lira, 1772, 34028, 43543, 64307, 71846, 145798 numaralara da 909 zar lira ikramiye çıkmıştır.

NEVROZİN
Baş, Diş, Nezle, Grip, Romatizma
Nevralji, kırıklık ve bütün ağrılarınızı derhal keser
İcabında günde 3 kaşe alınabilir.

İstanbul Emniyet Sandığı Müdürlüğünden :

Emniyet Sandığı borçlularından Mehmed Fuad mirasçılarına ilân yolile son tebliğ:

Murisiniz, sağlığında, Sandığımızdan aldığı 1000 liraya karşı Unkapanında eski Hızırbey yeni Hacıkadın mahallesinde İmaret sabunhane sokağında eski 8, 8 Mü. 8, M. 8. M. yeni 10. 12. 14. 16 kapı, 531 ada 7 parsel No. lu biri üç bölüklü ahşab iki evin tamamını birinci derecede ipotek etmişti. Vadesinde ödenmediğinden 307/938 tarihinde borç miktarı 2697 lira 68 kuruşa varmıştır.

Bu sebeble 3202 No. lı kanuna tevfikan yapılan takib ve açık arttırma neticesinde mezkûr gayrimenkul 750 lira bedelle sandık namına muvakkaten ihale edilmiştir. İşbu ilân tarihinden itibaren bir ay içinde 938/1460 No. ra ile Sandığımıza müracaatla borcu ödemediğiniz takdirde kat'î ihale kararı verilmek üzere dosyasının icra hâkimliğine tevdi olunacağı son ihbarname makamına kaim olmak üzere ilân olunur.

"850"

Bir tek tüp sizin de bu neticeyi almanıza kâfi gelecektir!

Bugün ilk iş olarak bir

RADYOLİN

alınız ve bitinceye kadar her yemekten sonra kullanınız. Bu müddet sonunda dişlerinizin evvelkinden daha çok parlak, çok daha beyaz ve çok daha temiz olduğunu göreceksiniz.

RADYOLİN'in bellibaşlı iki hususiyeti vardır. Evvelâ dişlerdeki kir tabakasını söker, yemek, içki ve sigara dumanının husule getirdiği lekeleri çıkarır, sonra dişleri yıkar, parlatır ve mikropları yüzde 100 öldürür.

Sabah, öğle ve akşam, her yemekten sonra günde 3 defa

RADYOLİN

Diş macunile dişlerinizi muntazaman fırçalayınız.

Londra ve Parisin en meşhur fabrikalarından gelen
BAYANLAR için de son moda ve Yüksek Fantezi

MUŞAMBALAR Ve MANTOLAR

Beyoğlunda BAKER Mağazalarında teşhir edilmekte ve gayet müsait şerait ve ucuz fiatlarla satılmaktadır. Çeşitler tükenmeden evvel ihtiyacınızı şimdiden temin ediniz.

Tepebaşı Dram Kısmında

17/10/939 salı Gece saat 20 - 30 da Azrail Tatil Yapıyor

* * *

Halk Opereti
Bugün Matine 16 da akşam 9 da
(ZIR DELİLER)
Yazan: Yusuf Sürûri
Fiyatlar: 50 - 35 - 25

Yakında: (Kadınların Beğendiği) M. Yesari

Dr. Hüseyin Salar
Dahilî Hastalıklar Mütehassısı
MUAYENEHANESİNİ
Taksim - Abdülhak Hâmid caddesi Milo apartımanına naklet-miştir.
Tel. 43697

Dr. Hafız Cemal
Lokman Hekim
Dahiliye Mütehassısı
Divanyolu 104
Muayene saatleri pazar hariç her gün 2,5 - 5 salı ve cumartesi sabahları 9 - 11 hakikî fıkara kabul olunur. T. 22398

Zührevî ve cilt hastalıkları
Dr. Hayri Ömer
Öğleden sonra Beyoğlu Ağacamii karşısında No. 33 Telefon 41358

ZAYİ

1869 No. lı taksi otomobilimin plâkasını zayi ettim. Yenisini çıkaracağımdan eskisinin hükmü yoktur.

1869 No. Taksi otomobil sahibi
Kemâl Yönak

İstanbul İş Bankası Karşısında

MALÛL CEMAL GİŞESİ

Salıibi: MALÛL CEMAL CANTEZ

Bu defa da;

40,000 Ve 25,000 Lira

vererek İki vatandaşımızın yüzünü güldürmüştür.

Yeni ihdas edilen ve Birinci keşidesinin En Büyük ikramiyesi 80000 Lira Olan Millî Piyangonun Biletlerini

Kemakân Muhterem Müşterilerime Gişemden verilmektedir.

Gişemden çıkan ikramiyeler reklâm yapmak ve teşhir etmemekle sayın müşterilerimin arzularına hizmet etmiş ve edeceğini temin eder.

Biletlerinizi tükenmeden evvel tedarik ediniz. Telefon: 22954

Her Yerde Ve Her Zaman En Kuvvetli Hazır Gıda TÜRK FINDIĞIDIR

FINDIK TARIM SATIŞ Kooperatifleri Birliği

Bu mükemmel gıdadan bütün memlekette her vatandaşın Kolaylıkla istifade etmesi için tertibat alıyor.

HAYDARPAŞA LİSESİ DİREKTÖRLÜĞÜNDEN :

CİNSİ	Miktarı Kilo	Kilo Tahmin bedeli	Tutarı Lira Kr.	İlk teminat Lira Kr.	Eksiltme gün ve saati
Çekirdeksiz kurû kayısı	2000	43	860 00)		
Ceviz içi	3500	43	1505 00)		
Çam fıstığı	800	100	800 00)		
Çekirdeksiz kuru üzüm	4000	21	840 00)		
Kuş üzümü	300	25	75 00)	571 00	3/11/1939 — Saat: 15
Kuru incir	3000	23	690 00)		Kapalı zarf
Kavrulmuş fındık içi	3090	58	1740 00)		
Üryanî erik	1500	45	675 00)		
Siyah Erik	1500	28	420 00)		
			7605 00		
Ayva	5000	10	500 00)		
Amasya elması	2000	25	500 00)	120 00	3/11/1939 — Saat: 15.30
Gümüşane elması	3000	20	600 00)		Açık eksiltme
			1600 00		
Tahan helvası	2000	34	680 00)		
Tahan	1500	34	510 00)		
Pekmez	1500	27	405 00)	163 00	3/11/1939 — Saat: 15.45
Yassı kadayıf	1000	20	200 00)		Açık eksiltme
Tel kadayıf	1500	25	375 00)		
			2170 00		
Hindi eti	4000	50	2000 00)		
Tavuk eti	2000	65	1300 00)	248 00	3/11/1939 — Saat: 16,10
			3300 00		Açık eksiltme

Haydarpaşa lisesi pansiyonunun ihtiyaçları olup yukarda cins, mikdar, tahmini fiyat ve ilk teminatlarile eksiltme gün ve saatleri yazılı yiyecekler eksiltmeye çıkarılmıştır.

Eksiltme İstanbul Beyoğlu İstiklâl caddesi Karlman karşısında Liseler Alım ve Satım komisyonu binası içinde toplanacak komisyonda yapılacaktır.

Talibler şartnameyi mesai saatleri içinde okulda görebilirler.

İsteklilerin kapalı zarfa tabi olan kısım için verecekleri zarfların 2490 sayılı kanunda yazılı hükümler dahilinde ihzar edilerek kapatılmış olması ve ilk teminat makbuzu veya banka mektubunu cari sene ticaret odası vesikasile birlikte zarfa koymaları ve bu zarfların eksiltme saatinden bir saat evveline kadar komisyona makbuz mukabilinde vermiş bulunmaları şarttır.

Açık eksiltmeye iştirak edeceklerin de ilk teminat makbuzları ve cari sene ticaret odası vesikalarile birlikte belli gün ve saatte komisyona gelmeleri. (8447)

İşte CİLDİN GIDASI

Güneş cildi yakar. Ve kırıştırır. Soğuk ve rüzgâr deriyi sertleştirir. Yüzümüze temas eden havanın tozları mesamatını kapatarak ifrazatına mani olur. Cildin bütün bu arıza ve kusurlarına mâni olmak için siz de cildinizi her gün akşamları

KREM PERTEV

ile masajlıyarak gıdalandırınız. KREM PERTEV, açık mesamatı kapatır. Cild adelelerini besler, yorgun deriyi canlandırarak tazelik ve gençlik bahşeder.

GÖZ HEKİMİ
Dr. Nuri Fehmi
İstanbul Belediyesi karşısında
Ayberk apart. Tel. 23212

Fabrikatörlere Ve Emlâk Sahiplerine:

Atölye ittihazına elverişli 350/400 metre murabbaı vüs'atinde kuru ve açık bir binanın zemin katını (kabilse birinci katile beraber) ve beş sene için kiralamak istiyorum. Mevcud fabrikalarda kısmen de kiralanabilir. Alâkadarların (Fabrika) rumuzile 342 posta kutusu adresine yazmaları.

Kapalı Zarfla Eksiltme İlânı

Maarif Matbaası Müdürlüğünden:

20/10/1939 tarih cuma günü on beş saatte İstanbul Yüksek mektebler muhasipliği (13013,76) lira keşif bedeli eksiltme komisyonu odasında İstanbul Maarif matbaası istirotip pavyonu inşaatı:

Kapalı zarf usulile konulmuştur.

Mukavele, eksiltme, bayındırlık işleri genel, hususî ve fennî şartnameleri, proje, keşif hülâsasiyle buna müteferri diğer evrak bedelsiz olarak Maarif matbaası dairesinde görülecektir.

Muvakkat teminat (976 lira 03 kuruştur).

İsteklilerin teklif mektupları ve en az bir taahhütte (10.000) liralık bu işe benzer iş yaptığına dair idarelerinden almış olduğu vesikalara istinaden İstanbul vilâyetine müracaatle eksiltme tarihinden 8 gün evvel alınmış ehliyet ve 939 yılına ait Ticaret odası vesikalarını havi kapalı zarfların,

20/10/1939 cuma günü saat on beşe kadar Maarif matbaası müdürlüğüne vermeleri lâzımdır. (8011)

KANZUK

SAÇ EKSİRİ

KOMOJEN

Saçları besler, köklerini kuvvetlendirir, dökülmesini önler, kepeklerini giderir.

İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ
Beyoğlu - İstanbul

Tefrika No: 57

GÂVUR İMAM

YAZAN : *ZEYNEL BESİM SUN*

Dördüncü gün yola çıktılar. Trablusla Fizan arasındaki çölü, normal şartlar altında 40 günde; kum fırtınası çıkarsa 60 günde geçeceklerdi.

On sekiz gündenberi kum çöllerinde yürüyorlardı. Susuzluk Gâvur İmamı perişan etmişti. Görünen serablar boşa çıktıkça Ali Molla çıldırıyor, çatlıyan dudaklarını emerek istiman edeceğine dağlarda vurulmadığına lânetler ediyordu.

Ali Molla suyunu idare edememişti. Kafilede ihtiyat su da yoktu. Suyu olanlar başkasına bir damla vermiyorlardı.

Çöl yakıyordu, kavuruyordu...

Ali Molla susuzluğun verdiği ıztırab içinde çıldırarak bağırdı:

— Heeeeeey arab!. İmansız fellâh!. Su nerede?.

Gâvur İmam kendisini Boladan dağlarında sanıyordu.

Arab çavuş bu hakaret karşısında Gâvur İmama kinli, kinli baktı ve biraz geriye kaldıktan sonra martinini omuzladı; Ali Mollanın kafasına nişan alarak tetiği çekti.

Gâvur İmamın leşi kum çöllerinde kaybolub gitti...

***

Aradan çok geçmeden meşrutiyet ilân edilmiş ve çetenin mütebaki efradı memlekete avdet etmişti. Mahmud bey derhal Boladana giderek Hacı Emin beyi buldu ve iki elini öptükten sonra:

— Allah senden razı olsun Hacı bey; dedi, çok süründük amma o hayattan kurtulduk. Sen olmasaydın ölümüz dağlarda kalacaktı. Biz bu çeşit haydudluk yapacak insanlar değildik. Ona uyduk; başımız dert ten kurtulmadı. Toprağı bol olsun; Gâvur İmam ettiklerini kum çöllerinde can vermekle ödemiştir...

***

Ali Molla da dahil olduğu halde çeteyi teşkil eden zeybeklerin hepsinde de ikişer, üçer kurşun yarası vardı. Hepsinin de vücudleri delik deşikti. Yaralarını, fitil salmak suretile, kendileri tedavi etmişlerdi. Şakavetleri müddeti iki seneyi geçememiştir.

Bu çete en çok Denizli havalisi takib kumandanı yüzbaşı Kastamonulu Mehmed efendiden yılmıştır. Mehmed efendi Gâvur İmam çetesinin asla peşini bırakmamış, fakat ele geçirerek tenkiline bir türlü muvaffak olamamıştır.

***

Bütün bu maceraları safha, safha bana anlatan, çapkın ve bıçkın arkadaşım, Rızaya sordum:

— Nereden, ne münasebetle Gâvur İmamın hayatını tetkik ettin?..

Gülerek cevab verdi:

— Kuyucu Kızını unuttun mu?. Süleyman Efe, Hacı Feyzullahı öldürdükten sonra (Nasıl?. Gâvur İmam gibi becerebildim mi?) dememiş miydi?..

— Evet...

— Sonra, Tirede evde iken, Gâvur İmamı Kuyucu Kızından sordum. O işittiklerini bana anlattı, not ettim. Boladana, Denizliye, Uşak taraflarına gidip geldikçe cebimdeki notlara dayanarak tetkiklere başladım; ilâveler yaptım, çizdim, bozdum; nihayet meydana, mahalli tetkiklere müstenid olmak üzere, bu macera çıktı.

— Desene, yine ipin ucu Kuyucu Kızına dayanıyor?..

— Ona ne şüphe?. Her işte olduğu gibi bunda da aranacak şey, kadın parmağıdır..

SON —

Sahibi : Ahmet Cemaleddin SARAÇOĞLU
Neşriyat müdürü: Macit ÇETİN Basıldığı yer: Matbaai Lbüzziya